



## ҲАР ҚАЙСИ ДАВЛАТ, ҲАР ҚАЙСИ МИЛЛАТ ИНТЕЛЛЕКТУАЛ САЛОҲИЯТИ, ЮКСАК МАЪНАВИЯТИ БИЛАН ҚУДРАТЛИДИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоғанинг таклифига биноан 19-20 февраль кунлари ташриф билан ушбу мамлакатда бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 20 февраль куни Анқара шаҳрида Туркиянинг етакчи компаниялари ва банклари раҳбарлари билан учрашди. Тадбирда Туркия савдо палаталари ва биржалари уюшмаси, Туркия ҳамкорлик ва мувофиқлаштириш агентлиги, "Гебзе" уюшган сановат зонаси, "Зираат" банки, "Зорлу холдинг", "Жошқуноз холдинг", "Экзачибаши", "Байкар", "Дунягос", "Канимед саглик", "Бау глобал", "Хавелсан" каби қатор компаниялар вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистонда қулай бизнес муҳитини яратиш бўйича қилинаётган ўзгаришлар ва хорижий инвесторларга яратиб берилган шарт-шароит ва имкониятлар туркиялик ишбилармонларнинг юртимизга қизиқишини оширди. Жумладан, охириги йилларда ўзаро савдо ҳажми икки баробардан зиёда ортди. Қўшма ширкатлар сони салкам мингтага кўпайди. Транспортда ташиш қўламлиги жадал кенгайиб бормоқда.

Бугунги кунда Туркия компаниялари мамлакатимизда қурилиш, энергетика, тўқимачилик, қишлоқ ҳўжалиги, озиқ-овқат саноати, туризм, хизмат кўрсатиш ва бошқа соҳаларда фаолият юритмоқда. Бунда қўшма сарможий лойиҳалар ихроси назоратта

олингани, эркин иқтисодий ва кичик сановат зоналарида юқори қўшимча қийматли маҳсулотлар ишлаб чиқариш рағбатлантириладигани муҳим омил бўлмоқда.

Масалан, 2019 йилда Туркиянинг "Calik Enerji" компанияси иштирокида Навоий иссиқлик электр станциясининг иккинчи бўғаз қурилмаси ишга туширилди.

Мамлакатимизда 1993 йилдан буён ваколатхонаси фаолият кўрсатаётган Туркия ҳамкорлик ва мувофиқлаштириш агентлиги юртимиздаги тиббиёт ва таълим муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, қишлоқ ҳўжалиги ҳамда кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга йўналтирилган қатор лойиҳалар ҳаётга татбиқ этилишида фаол қатнашиб келмоқда.

Ўзбекистонга қизиқиш билдираётган турк компаниялари тиббиёт, таълим, машинасозлик каби соҳаларга инвестиция киритиш, халқаро сифат стандартларини жорий этиш орқали юқори сановатлашган маҳсулотлар ишлаб чиқариб, учинчи давлатларга экспорт қилишни режалаштирмоқда.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистонда бизнес муҳити ўзгаргани, бюрократияга барҳам берилгани, хорижий инвесторларга эшиклар очилгани, уларга эркин ишлаш

учун кафолат берилишини таъкидлади. Жумладан, Ўзбекистонда инвесторларга худди Туркиядаги каби барча шароитлар яратиб берилишини қайд этди.

— Ўзбекистон кечаги Ўзбекистон эмас. Бугун мамлакатимизга кирган компания албатта манфаат топади. Мен бунга кафолат берман. Бунинг учун зарур ҳуқуқий, институционал шароитлар яратиб берилди, — деди Шавкат Мирзиёев.

Утган йили инвестиция бўйича қонун қабул қилинди. Бу қонун билан эндиликда Ўзбекистонда инвесторларнинг барча ҳуқуқлари ҳимоя қилинади.

Президентимиз эндиликда туркиялик ишбилармонлар билан мунтазам мулоқот олиб борилиши, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлигида 5 нафар ходим фақат инвестиция бўйича ишлашини таъкидлаб, турк тадбиркорларини фаолликка қорлади.

Учрашувда келишувлар ва имзоланган битимларни кенг қўлама амалга ошириш, савдо, инновация, энергетика, инфратузилмани ривожлантириш, транспорт, туризм, тўқимачилик ва озиқ-овқат саноати, бошқа тармоқларда қўшма лойиҳаларни фаол илгари суриш муҳимлиги таъкидланди.

Давоми 2-бетда

## ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ДЕВОНИ ХАЛҚ КУТУБХОНАСИНИНГ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ

Муҳтарам Президент Жаноби Олийлари, азиз қардошим!

Ҳурматли тадбир иштирокчилари! Хонимлар ва жаноблар!

Аваллабор, мана шундай ғоят муҳим ва шуқуҳли маросимга таклиф қилганлар учун Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоған Жаноби Олийларига, муҳтарам Эмине Хоним Олияларига, қардош турк халқига чин қалбимдан миннатдорчилик изҳор этман.

Муҳтарам дўстлар! Дунёдаги ҳар қайси давлат, ҳар қайси миллат биринчи навбатда ўзининг интеллектуал салоҳияти, юксак маънавияти билан қудратлидир. Бундай энгилмас куч манбаи эса, аввало, инсоният тафаққурининг буюк кашфиёти — китоб ва кутубхоналарда, десак, адашмаган бўлаемиз.

Барчангизни қадрли биродарим Эрдоған Жаноби Олийларининг ташаббуси ва раҳнамолигида барпо этилган Туркия Президенти девонининг Халқ кутубхонаси билан самимий муборакбод этман.

Қадимий ва замонавий меъморчилик аънаналари, муҳандислик санъатининг энг сўнгги ютуқларини, турк халқининг бунёдкорлик салоҳияти, бой маънавий оламини ўзида ёрқин муҳассас этган бу маҳобатли қошона ҳар қандай юксак таҳсинга муносибдир.

Агар азим Анқара Туркия мамлакатининг тожи бўлса, ушбу кутубхона ана шу тожга ўрнатилган энг ёрқин, энг гўзал гавҳарлардан бири бўлибди.

Бу тенги йўқ маърифат қасри барчангизга, бутун Туркия халқига муборак бўлсин.

Ҳурматли анжуман иштирокчилари! Биз Туркия Республикаси Ўзбекистон мустақиллигини биринчилардан бўлиб тан олганини ҳамisha миннатдорлик билан эслаймиз.

Бугунги кунда гўзал мамлакатингиз улкан сиёсий, иқтисодий, илмий ва маданий салоҳиятга эга бўлган давлат сифатида дунёда тобора раванқ ва шуҳрат топиб бормоқда.

Замонамизнинг йирик давлат ва сиёсат арбоби Режеп Таййип Эрдоған Жаноби Олийлари раҳбарлигида Туркия халқи эришаётган барча ютуқлар

замирида, авваллабор, инсон омилига, илм-маърифатга бекиёс эътибор муҳассас эканини биз яхши биламиз. Сизларнинг бу борадаги ноёб тажрибангизни ўрганишга доимо интиламиз.

Сўнгги йилларда икки давлат раҳбарларининг сиёсий иродаси ва халқларимизнинг қўллаб-қувватлаши билан дўстлик ва ҳамкорлигимиз тарихида мутлақо янги саҳифа очилди. Кеча бўлиб ўтган Олий даражадаги стратегик ҳамкорлик кенгашининг биринчи йиғилиши бу йўлдаги янги амалий қадамдир.

Бугунги кунда Ўзбекистон Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик кенгашига қўшилди. Биз барча аъзо мамлакатлар қатори Туркия билан муносабатларимизни янги босқичга кўтариш учун фаол ҳаракат қилмоқдамиз. Давлатларимиз ўртасида сиёсий, савдо-иқтисодий, сарможий, транспорт ва коммуникация, маданий-гуманитар соҳалардаги ҳамкорлик жадал ривожланмоқда.

Илм-маърифат ва китобхонлик маданияти бўлган катта қизиқиш ва эътибор халқларимизни ўзаро яқинлаштирадиган бебаҳо қадриятдир.

Мамлакатимизда 2020 йилни "Илм, маърифат ва рақамли иқтисодий ривожлантириш йили" деб эълон қилганимиз "Миллий тикланишдан — миллий юксалиш сари" деган улғувор ғоямизга тўла мос келади.

Азиз қардошлар!

Тарих саҳифаларига назар солсак, халқларимизнинг маданий ҳамкорлиги олис даврлардан бошланганига гувоҳ бўлаемиз. Рум элида тўғилиб камолга етган Қозизода Румий буюк давлат арбоби ва аллома Мирзо Улуғбек расадхонасининг асосчиларидан бири бўлганини биз ифтихор билан эслаймиз.

Ўз навбатида, Мирзо Улуғбекнинг садақатли шоғирди, машҳур астроном ва математик Али Қўшчи ҳаётининг сўнгги йилларини Туркияда ўтказгани ва бу юртда аниқ фанлар ривожига бекиёс ҳисса қўшганини ҳам барчамиз яхши биламиз. Али Қўшчининг набираси Мирим Чалабий ҳам бобоси сингари атоқли аллома бўлиб танилган ва бунда турк илмий-маърифий муҳитининг улкан хизматлари борлиги шубҳасиз.

Ўзаро маданий ҳамкорлигимиз ҳақида сўз борганда, буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоийнинг бу жараёнда

ғоят муҳим ўрин тутганини таъкидлаш лозим. Тарихий манбалар XV асрда турк ҳукмдори Боязид Иккинчининг Султон Хусайн Бойқаро ва Алишер Навоий билан мактублар ва элчилар орқали ўзаро мулоқотда бўлганидан гувоҳлик беради.

Туркиянинг машҳур олим ва адиблари Алишер Навоийни туркий дунёнинг энг буюк шоири, турк тилининг ҳимоячиси сифатида улуғлаб келадилар. Туркия китоб фондларида беназир шоиримиз асарларининг 100 дан ортиқ қўлёзмалари сақланаётгани ҳам шундан далолат беради.

Алишер Навоий бебаҳо ижоди билан бугун ҳам туркий халқларни маънавий жиҳатдан бирлаштиришга хизмат қилиб келмоқда.

Қадрли анжуман иштирокчилари! Халқимиз тарихининг оғир ва мураккаб даври, яъни XX аср бошида жадид боболаримиз Ватанимиз мустақиллиги йўлида фидойилик билан курашганлар.

Бу борада улар туркиялик маърифатпарварлар билан фаол ҳамкорлик қилганлари, бу диёрда таълим олиб, янги ғоя ва қарашларга эга бўлганларини яхши биламиз.

Ўша йилларда Абдурауф Фитрат, Муҳаммадшариф Сўфизода, Саид Аҳрорий сингари атоқли адиб ва арбобларимиз Туркияда таҳсил олганлар. Маҳмудхўжа Бехбудий, Ибрагим, Абдулла Авлоний, Чўлпон каби ўнлаб улғу ватандошларимиз турк маданияти ва адабиёти руҳида тарбия топганлар. Минг афсуски, уларнинг аксарияти мустабид тузум даврида сиёсий қатагон қурбони бўлганлар.

Бугунги кунда биз Ўзбекистонда жадидчилик ҳаракатининг ноёб меросини чуқур ўрганиш бўйича катта ишларни бошладик. Утган йили мумтоз адибимиз Абдулла Қодирий таваллудининг 125 йиллигини кенг миқёсда ўтказдик. Бу йил машҳур жомаот арбоби, аллома ва адиб Маҳмудхўжа Бехбудийнинг 145 йиллик таваллуд санасини нишонлаймиз. Биз бу аждодларимизнинг ибратли ҳаёти ва фаолиятини қанча кўп ўргансак, бизни ўйлантираётган жуда кўп саволларга тўғри жавоб топамиз.

Айни пайтда Ўзбек мумтоз адабиёти намоёндалари билан бир қаторда

замонавий шоир ва ёзувчиларимизнинг асарлари ҳам Туркияда мунтазам нашр этилаётганини биз юксак баҳолаймиз. Мамлакатимизнинг бир қатор олий таълим муассасаларида ўзбек тили ва адабиёти ўқитилаётгани, Истанбулда буюк бобомиз Абу Райҳон Беруний номидаги университет фаолият олиб бораётгани бизни мамнун этади.

Ўзгал ва бетакрор турк диёрида ўзбек халқи тарихи ва маданияти билан боғлиқ ўнлаб жой номлари — маҳалла ва марказлар, тақиялар юз йиллар давомида безавол сақланиб келмоқда. Бундай бағрикенглик ва дўстона муносабат учун Туркия раҳбарияти ва халқига яна бир бор ташаккур билдиришга ижозат бергайсиз.

Бизнинг юртимизда ҳам турк адабиёти ва санъатига қизиқиш тобора ортиб, улар илмий ва таълим мақсадларида кенг ўрганилмоқда. Мавлоно Жалолиддин Румий, Юнус Эмро, Аҳмад Пошо, Сайди Али Раис Котибий, Тошлижали Яҳё, Ҳамди Чалабий сингари буюк шоирлар ижодини халқимиз севиб ўқийди.

Шу билан бирга, замонавий турк адабиёти, халқ достонлари, антологиялар ўзбек тилида нашр этилиб, китобхоналаримизнинг маънавий мулкига айланганини таъкидлаш лозим.

Азиз қардошлар!

Биз илм-маърифатни кенг маънода тушунаемиз. Шу сабабли юртимизда дунёвий таълим даргоҳлари билан бирга диний мактаб ва мадрасалар, илмий-маърифий марказлар ташкил этилмоқда. Хусусан, Тошкент шаҳрида кўп асрлик маърифат хазинасини ўзида муҳассас этадиган, фундаментал тадқиқотлар олиб бориладиган Ислам цивилизацияси марказини бунёд этмоқдамиз.

Самарқандда Имом Бухорий, Сурхондарёда Имом Термизий номларидаги халқаро илмий-тадқиқот марказлари фаолият кўрсатмоқда. Уларда бошқа фанлар қатори ҳадис, калом, ақида, тасаввуф, фикҳ илмлари чуқур ўрганилмоқда.

Бухородаги Мир Араб олий мадрасаси, Тошкент Ислам маъзади, Ўзбекистон халқаро Ислам академияси сингари олий ўқув юртиларида етук малакали мутахассислар тайёрланмоқда.

Бу йил ҳадис илмининг султони Имом Бухорий, ақида илмида мактаб яратган алломалар — Абу Мансур Мотуридий ва Абу Муин Насафийга бағишланган халқаро илмий конференциялар ўтказиш ниятидамыз. Шунингдек, улғу аллома — насли-насаби туркиялик бўлган Абдухалиқ Ғиждувоний ҳазратларининг, Баҳоуддин Нақшбанд бобомизнинг таваллуд айёмларини, Мир Араб мадрасасининг 500 йиллигини ҳам юқори савияда ўтказишни ният қилганмиз.

2020 йил Бухоро шаҳри — "Ислам маданияти пойтахти", Хива шаҳри — "Туркий дунё маданияти пойтахти", деб эълон қилинди. Шу муносабат билан жорий йил давомида мамлакатимизда бир қатор халқаро анжуманлар ташкил этилади. Туркиялик муҳтарам олим улаомларимиз ушбу маданий-маърифий тадбирларнинг азиз меҳмонлари бўладилар, деб ишонаман.

Қадрли дўстлар!

Хозирги кунда Ўзбекистонимизнинг китоб фондларида 100 мингдан зиёд ноёб қўлёзма асарлар сақланмоқда. Бироқ, айтиш керакки, уларнинг аксарияти ҳамоно ўз тадқиқотчиларини қутиб турибди. Бу маънавий хазинани хар томонлама чуқур ўрганиш ва оммалаштириш олдимизда турган муҳим ва шарафли вазифадир.

Фурсатдан фойдаланиб, мен Ўзбекистон ва Туркия университетлари, илмий-тадқиқот муассасалари ўртасида ҳамкорликни янада кенгайтиришга даъват этман. Бу жараёнларда Туркиянинг бугун очилаётган ушбу энг улкан кутубхонаси ва 150 йиллик тарихга эга бўлган Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси ташаббускор бўладилар, деб умид қиламан.

Қадрли анжуман иштирокчилари! Бугун Туркияда катта шодиёна, таъбир жоиз бўлса, маънавият ва маърифат тўйи бўлиб ўтмоқда. Бизнинг халқимизда "Тўйга тўна билан бормок лозим", деган ҳикматли сўз бор.

Шунга қўра, биз Туркия Президенти девонининг Халқ кутубхонасига 350 дан зиёд турли мавзудаги китобларни келтирдик. Уларнинг орасида дунёда ўта ноёб бўлган, Ўзбекистон мусулмонлари идораси кутубхонасида сақланаётган "Усмон Мусхадф"нинг мохир хаттоларимиз томонидан кўчирилган нусхаси ҳам бор.

Бутун ислом оламининг фахри бўлмиш мавлоно Жалолиддин Румий ҳазратларининг машҳур "Маснавий" асари қўлёзмасининг факсимиле нашрини сиз, азизларга тақдим этамиз.

Маълумки, буюк аллома Абу Бакр ар-Розийнинг "Касалиқлар тарихи" номли асари бутун дунёда шуҳрат қозонган. Бу китобни XVIII асрда истанбуллик табиб, шоир ва хаттот Муҳаммад Рафиъ арабчадан турк тилига таржима қилиб, ўз қўли билан кўчирган. Биз келтирган китоблар ичида ушбу қўлёзманинг факсимиле нусхаси ҳам бор.

Айни вақтда "Алишер Навоий асарларининг Истанбул кутубхоналаридаги таъсирий нусхалари" номли китоб-альбом адабий ҳамкорлигимизнинг чуқур тарихий илдизларидан далолат беради.

Нафақат Туркия, балки бутун мусулмон оламининг оташнафас шоири бўлган Юнус Эмронинг "Улмас кўнгул" номли янги китоби яқинда мамлакатимизда ўзбек тилида нашр этилди. Мен ушбу китобга "Сўзбоши" ёзиш шарафига муассас бўлганидан бахтиёрман.

Ижозатингиз билан Юнус Эмронинг дўстлик ҳақидаги шеърий сатрларини келтирмоқчиман:

**Менинг тилим – куш тилидур,**

**Менинг кўлим – дўст кўлидур.**

**Мен булбулман, дўст гулимдур,**

**Билинг, гулим сўлмас менинг.**

Хабарингиз бор, Ўзбекистон Туркий тилли давлатлар ҳамкорлик кенгаши доирасида "Туркий адабиёт хазинаси" рўқинда 100 жиллик китоблар туркумини нашр этиш ғоясини илгари сурган эди. Ана шу зғу ташаббуснинг илк самараси ўларок, Юнус Эмронинг ушбу асарини ҳам Президент девони Халқ кутубхонасига тақдим этиш менга катта мамнуният бағишлайди.

Муҳтарам Президент Жаноби Олийлари!

Сиз дўстлар! Анжуман бугунги тантанали маросим билан яна бир бор чин юракдан қутлайман.

Бу муаззам кутубхона Туркия халқи, Туркия ёшлари учун, илм-маърифатни юксак қадрлайдиган барча инсонлар учун чинакам маънавият саройига айланганини қодир Аллоҳдан сураб қоламан. Эътиборингиз учун ташаккур.

# ҲАР ҚАЙСИ ДАВЛАТ, ҲАР ҚАЙСИ МИЛЛАТ ИНТЕЛЛЕКТУАЛ САЛОҲИЯТИ, ЮКСАК МАЪНАВИЯТИ БИЛАН ҚУДРАТЛИДИР

Бошланғич 1-бетда

Туркиялик ишбилармонлар ўтган йили Ўзбекистонга боргани, иқтисодийнинг барча тармоқларида ўзгаришларга, одамларда “ислохотлар тафаккури”га ғувоҳ бўлганини таъкидлади. Ўзбекистон бозорига кириш, ҳамкорликда истиқболли лойиҳаларни амалга ошириш ниятида эканини билдирди.

Шу билан бир қаторда “Ronesans Holding” билан “Ўзбекистон металлургия комбинати” акциядорлик жамиятини модернизация қилиш ва ривожлантиришга 630 миллион евро, Олмалик конметаллургия комбинатида 4,1 миллиард доллар тўғридан-тўғри инвестициялар киритиш, шунингдек, шифохоналар ва савдо марказларини қуриш бўйича умумий қиймати қарийб 3 миллиард долларлик янги лойиҳаларни амалга ошириш тўғрисида келишувларга эришилди.

Учрашувда Ўзбекистон билан Туркиянинг вазирилик ва компаниялари ўртасида алоқаларни янада ривожлантириш, ўзаро махсулот етказиб бериш, хизмат кўрсатишни кенгайтириш, клиникалар ва олий ўқув юртилари ташкил этиш бўйича аниқ лойиҳалар муҳокама қилинди. Президентимиз бу режаларни маъқуллаб, мутасаддиқларга тез фурсатларда амалий ишларга ўтиш, бюрократик тўсиқларсиз уларни ҳаётга таъбиқ этиш бўйича топшириқлар берди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Анкара шаҳрида Туркия Республикаси Президенти девони Халқ кутубхонасининг тантанали очилиш маросимида иштирок этди.

Туркия раҳбари Режеп Таййип Эрдоған ташаббуси билан бунёд этилган ушбу мажмуа Президент қароргоҳидан ташқари турли давлат муассасалари, конгресс-хол, маданият маркази, масжид ва Халқ кутубхонасидан ташкил топган. 4 миллион босма нашр ва 120 миллиондан зиёд электрон файлдан иборат фондга эга кутубхона хизмат даражаси бўйича дунёдаги энг улканларидан биридир. Ушбу маънавий бойлик маскани Президент қароргоҳи — Жумҳур башқанлиги саройи ёнида қурилгани ҳам унинг аҳамиятини кўрсатади.

Кутубхона архитектураси, шунингдек, бутун мажмуа лойиҳаси турк муҳандиси Шафик Бирке томонидан миллий меъморлик ва замонавий услубларни уйғунлаштирган ҳолда ишланган. Лойиҳани яратишда бир қанча ривожланган давлатлар зиё масканлари, АҚШдаги Президент кутубхонаси, Буюк Британия, Франция миллий кутубхоналари тажрибалари ўрганилган.

Кутубхона қурилиши 2015 йили бошланган. Умумий майдони 125 минг квадрат метрдан иборат бинонинг асосий қисми 11 қават бўлиб, марказий катта гўмбаз ва фойе, ўқиш ва кўп тармоқли заллар, қадимий қўлёзма адабиётларни реставрация қилиш лабораторияси, архив мажмуаси, кўргазма майдонлари, болалар учун аудио ва видео кўриш хоналари, нашрларни сақлаш фондлари, кафелар, ресторонлардан ташкил топган.

Ушбу маърифат маскани энг замонавий техник имкониятларга эга бўлиб, янги форматдаги кутубхона хизматларини ўзда мужассам этган.

Очилиш маросимида бутун дунёдан икки мингга яқин меҳмон — олимлар, ёзувчилар, таълим ва маданият намояндалари, давлат ва жамоат арбоблари қатнашди. Шавкат Мирзиёев Туркия Президенти томонидан тақдир этилган олий даражадаги ягона меҳмон бўлди.

Бунда ҳам ўзига хос чуқур маъно бор. Давлатимиз раҳбарининг китобга меҳри, китобхонлик тарғиботида эътибори бўлакча. Маърифат, таълим, ёшлар тарбиясига оид халқаро ташаббуслари ҳам барчага маълум. Жорий йил Ўзбекистонда Илм, маърифат ва рақамли иқтисодийни ривожлантириш йили, деб эълон қилингани ҳам илмга эътиборнинг яна бир далолати.

Маросимда Президент Шавкат Мирзиёев нутқ сузлади.

Давлатимиз раҳбари шундай муҳим ва шукўхли воқеага тақдир учун миннатдорлик билдириб, қардош турк халқини ушбу илм-маърифат маскани билан мувожаҳад этди.

— Дунёдаги ҳар қайси давлат, ҳар қайси миллат биринчи навбатда ўзининг интеллектуал салоҳияти, юксак маънавияти билан қудратлидир. Бундай энгилмас куч манбаи эса, аввало, инсоният тафаккурининг буюк кашфиёти — китоб ва кутубхоналарда, — деди Президентимиз.

Ўзбек ва турк халқларининг илди-зи бир, маънавияти муштарак. Имом Бухорий, Беруний, Хоразмий, Ибн Сино, Жалолоддин Румий, Юнус Эмро, Алишер Навоий мероси халқларимизнинг миллий юксалишига катта ҳисса

қўшган. Қозизода Румий Самарқандда мудarrisлик қилган. Али Қўшчи ҳаётининг сўнги йилларини Истанбулда ўтказган. Абдурауф Фитрат, Муҳаммад-шариф Сўфизода, Саид Аҳрорий каби кўплаб жадид боболаримиз Туркияда таҳсил олган.

Бугунги кунда Истанбулда Абу Райҳон Беруний номидаги университет бор. Туркия китоб фондларида Алишер Навоий асарларининг 100 дан ортиқ қўлёзмалари сақланиб келмоқда.

Давлатимиз раҳбари юртимизда замонавий мактаблар, илмий-маърифий марказлар ташкил этилаётганини таъкидлади.

Самарқандда Имом Бухорий, Сурхондарёда Имом Термизий номидаги халқаро илмий-таъдқиқот марказлари, шунингдек, ҳадис, калом, ақидда, тасавуф, фикҳ мактаблари очилган. Тошкент шаҳрида кўп асрлик маърифат хазинасини намоён этадиган, фундаментал таъдқиқотлар олиб бориладиган Ислон цивилизацияси маркази бунёд этилмоқда.

Бу йил улугъ алломлар Абдуҳолиқ Гиждаларини ва Баҳоуддин Нақшбанд таваллудларига бағишланган тадбирлар ўтказилди. Маҳмудхўжа Бехбудий туғилганининг 145 йиллик санаси нишонланди. Шунингдек, жорий йилда Бухоро шаҳри “Ислон маданияти пойтахти”, Хива шаҳри “Туркий дунё маданияти пойтахти” деб эълон қилингани муносабати билан бир қатор халқаро анжуманлар ташкил этилиши режалаштирилган.

Президентимиз туркиялик олимлар,

адабиётшунос ва диншуносларни ушбу маданий-маърифий тадбирларга тақдир этди. Ўзбекистоннинг китоб фондларида 100 мингдан зиёд ноб қўлёзма асарлар сақланаётгани, уларнинг аксарияти ўз таъдқиқотчиларини кутаётганини таъкидлади.

Туркия Президенти ушбу қувончли айёмда Ўзбекистон Президенти рафиқаси билан бирга иштирок этаётганини қўш ташаккур изҳор этди.

— Ўзбекистон биз учун маданий тасаввуримизни шакллантирган, олимларни етиштирган, илм, ирфон ва маънавий дунёимизни таъминлаган ҳаётий манбаларимиздан энг муҳимиридир, — деди Режеп Таййип Эрдоған. — Илм муҳити асрлар давомида Тошкент билан Анкара, Самарқанд билан Конё, Бухоро билан Бурса, Хива билан Эдирнене боғлаб, ўзаро бойитгандир. Бу кун Халқ кутубхонасини Жанобий Олийлари билан биргаликда очиб, муштарак маданиятимиз ҳақида бутун дунёга муҳим бир ишора бермоқдамиз.

Шавкат Мирзиёев дунёда ўта ноб бўлган “Усмон Мушаффи”нинг хаттотларимиз томонидан кўчирилган нусхаси, Жалолоддин Румийнинг машҳур “Маснавий” асари ҳамда Абу Бакр ар-Розийнинг “Касалликлар тарихи” асари қўлёзмаларининг факсимиле нусхалари, “Алишер Навоий асарларининг Истанбул кутубхоналаридаги тасвирий нусхалари” номли китоб-альбом, Юнус Эмро шеърларининг ўзбек тилига тарجمаси жамланган “Ўлмас кўнгул” деб номланган китобларни кутубхонага тўхфа қилди.

Шунингдек, Туркия Республикаси Президенти девони Халқ кутубхонасига 350 дан зиёд турли мавзудаги китоблар тақдим этилди.

Давлат раҳбарлари рафиқалари ҳамроҳлигида Туркия Республикаси Президенти девони Халқ кутубхонаси фаолияти билан танишди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев ва рафиқаси мазкур маҳобатли қошонанинг биринчи фахрий меҳмонлари бўлишди.

Ноб китоблар кўргазмаси намойиш этилди. Туркия Президенти давлатимиз раҳбарига ноб китоблардан бирини совға қилди. Давлат раҳбарлари биргаликда Ўзбекистондан келтирилган китоблар кўргазмаси билан ҳам танишишди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Туркия Республикасига ташрифи яқунланди. Олий даражадаги Ўзбекистон — Туркия мулоқотининг янги форматига асос солган ушбу ташриф мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликнинг муҳим истиқболларини белгилаб берди. Ўтказилган учрашув ҳамда музокаралар, имзоланган ҳужжатлар, эришилган келишувлар икки давлат муносабатлари ва қардош халқлар дўстлигини хар томонлама мустаҳкамлашга хизмат қилди.

Матназар ЭЛМУРОДОВ,  
ЎЗА МАХСУС МУХБИРИ,  
Анкара

Ўзбекистон Республикаси Президентининг  
Матбуот хизмати сурати.

## Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

### ЛИМОНЧИЛИК ТАРМОҒИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШГА ДОИР ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Сўнги йилларда республикада лимончилик тармоғини бошқариш тизимини ислоҳ қилиш, лимонзорлар майдонини кенгайтириш ҳисобига махсулот ишлаб чиқариш ва экспорт ҳажмини кўпайтириш борасида изчил чоралар амалга оширилмоқда.

Жумладан, республикада 2018-2019 йилларда 46 миллион АҚШ доллари миқдоридagi хорижий кредит линиялари жалб қилиниб, 730 гектар майдонда замонавий лимонзорлар барпо этилди, лимон етиштириладиган иссиқхоналар умумий майдони 1 221 гектарга етказилди.

Шу билан бирга, инновацион технологиялар асосида янги, серҳосил ва жаҳон бозоридa рақобатбардор бўлган лимон навларини яратишга етарли эътибор берилмаётганини, сифатли ахборот-консалтинг хизматларини кўрсатиш талаб даражасида йўлга қўйилмаганлиги, кооперация муносабатлари тўлиқ шаклланмаганлиги оқибатида соҳадаги мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланилмаётгани.

Республикада лимончилик тармоғини янада ривожлантириш, илмий-таъдқиқотлар қўламини кенгайтириш, илгор ва замонавий ресурс тежовчи технологияларни қўллаш асосида юқори сифатли санаят ва экспортбоп лимон етиштириш ҳажмини ошириш, давлат томонидан қўллаб-қувватлаш механизмлари кенг жорий этиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги ва “Лимон етиштирувчилар ва экспорт қилувчилар” уюшмасининг:

“Лимон етиштирувчилар ва экспорт қилувчилар” уюшмаси номини “Цитрус, субтропик ва тропик ўсимликлар етиштирувчилар ва экспорт қилувчилар” уюшмаси (кейинги ўринларда – Уюшма) деб ўзгартириш;

тажриба тариқасида Академик М.Мирзаев номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-таъдқиқот институтини хузурида Уюшма широкорида давлат-хусусий шериклик шартлари асосида масъулият чекланган жамияти шаклидаги Цитрус, субтропик ва тропик ўсимликлар илмий-амалий марказини (кейинги ўринларда – Марказ) ташкил этиш тўғрисидаги тақдирларни маъқуллансин.

Марказнинг асосий вазибалари қуйидагилар эканлиги маълумот учун қабул қилинсин:

кооперация шартлари асосида цитрус, субтропик ва тропик ўсимликлар плантацияларини ташкил этиш бўйича тавсияларни ишлаб чиқиш ҳамда махсулот етиштирувчиларга етказиш;

сертификацияланган ва қафолатланган лимон кўчатларини етиштириш бўйича махсус кўчатхоналарни ташкил этиш ҳамда лимон кўчатларини етиштирувчи хўжаликлар билан ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйиш;

мавжуд иссиқхоналарни модернизация қилиш ҳамда серҳосил, экспортбоп лимон навлари коллекциясини ва кўргазмали лимон плантацияларини яратиш;

цитрус, субтропик ва тропик ўсимликлар, экспорт ва импорт махсулотларини сертифициқатлаш;

цитрус, субтропик ва тропик ўсимликлар, шунингдек, манзарали ўсимликлар, гуллар ва кўкalamзорлаштириш экинлари кўчатларини етказиб бериш;

махсулот ишлаб чиқарувчиларни минерал ўғитлар ва кимёвий моддалар билан таъминлаш;

цитрус, субтропик ва тропик ўсимликларни қайта ишлаш, янги инновацион технологияларни жорий қилиш ва хизмат кўрсатиш;

соҳани ривожлантириш бўйича хорижий технологиялар, фан ва ишлаб чиқаришдаги ютуқлар, янгиликларга оид роль ва махсус кўрсатувлар тайёрлаш.

Марказ фаолияти банк кредитлари, ташаббускорлар маблағлари, хизмат кўрсатишдан тушадиган маблағлар, халқаро молия институтлари маблағлари, ҳомийлик хайриялари ва қонун ҳужжатларида тақдирланмаган бошқа манбалар ҳисобидан молиялаштирилади.

2. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги Уюшма билан биргаликда **икки ой мuddатда:**

Марказга Академик М.Мирзаев номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-таъдқиқот институтини хузуридан бино ва иссиқхона учун 12 гектар ер майдони ажратилишини;

Уюшма, Академик М.Мирзаев номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-таъдқиқот институтини хузуридан бино ва иссиқхона учун 12 гектар ер майдони ажратилишини;

Уюшма, Академик М.Мирзаев номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-таъдқиқот институтини хузуридан бино ва иссиқхона учун 12 гектар ер майдони ажратилишини;

Уюшма, Академик М.Мирзаев номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-таъдқиқот институтини хузуридан бино ва иссиқхона учун 12 гектар ер майдони ажратилишини;

а) **Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги хузуридаги Боғдорчилик ва иссиқхона хўжаликларини ривожлантириш агентлиги:**

янги барпо этиладиган лимонзорлар учун стандартларни (кўчат нави ва сифати, экиш схемаси, иссиқхонага қўйилмаган талаблар, ресурс тежовчи технологиялар ҳамда бошқалар) белгилайди;

лимончилик тармоғини ривожлантиришда илгор хорижий тажриба ва ресурс тежовчи инновацион технологиялар жорий этилишини ташкил қилади;

лимонзорларни ташкил этиш харажатларини молиялаштириш учун халқаро молия институтларининг имтиёзли ресурслари ва грант маблағларини жалб этиш чораларини кўради;

қайта ишлаш корхоналари ва экспорт қилувчи ташкилотлар иштирокида ташкил этиладиган кооперациялар (кластерлар) раҳбарлари ва лимон етиштирувчилар учун ўқув-семинарларни ташкил қилади;

сертификацияланган ва қафолатланган лимон кўчатларини етиштириш бўйича махсус кўчатхоналарни ташкил этиш ҳамда лимон кўчатларини етиштирувчи хўжаликлар фаолиятини мувофиқлаштиради;

б) **Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари:**

кооперация (кластер) асосида ишлайдиган қайта ишлаш корхоналари ва

экспорт қилувчи ташкилотлар рўйхатини шакллантиришда ҳамда уларга лимон етиштирувчиларни бириктиради;

лимонзорлар учун талаб қилинган ер майдонларининг қисқа мuddатларда ажратилишини ва белгиланган стандартлар асосида барпо қилинишини таъминлайди;

ҳосилдорликни ошириш ва махсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, белгиланган агротехник тадбирларни ўз мuddатида амалга ошириш бўйича чора-тадбирларни белгилайди;

в) **қайта ишлаш корхоналари ва экспорт қилувчи ташкилотлар иштирокида ташкил этиладиган кооперациялар (кластерлар):**

лимон етиштирувчилар билан ўзаро ҳамкорлик асосида кооперация фаолиятини йўлга қўйиш, етиштирилган махсулотни саралаш, қайта ишлаш, сақлаш, қадоклаш ва экспорт қилиш бўйича самарали иш юритиш тизимини жорий қилади;

лимонзорларни барпо этиш ва уларни лизинг шартлари асосида узоқ мuddатга тадбиркорлик субъектларига беради, агротехник тадбирларни амалга ошириш учун мутахассис ажратади, илмий асосланган агрономик тавсиялар бериб боради;

лимон етиштирувчилар талаби асосида уларни лимон кўчатлари, минерал ўғитлар, ёнилги-мойлаш махсулотлари ва бошқа моддий-техника ресурслари билан таъминлайди;

соҳа олимлари ва кўп йиллик тажрибага эга бўлган мутахассисларни жалб қилиб, лимон етиштирувчиларнинг малакасини ошириб боради;

г) **махсулот етиштирувчилар:** кооперация талаблари асосида лимон кўчатларининг тўлиқ экилишини, агротехник тадбирларнинг ўз вақтида бажарилишини таъминлайди;

лимонзорларни барпо этиш бўйича харажатларини келишилган қисми бўйича дастлабки тўловларни амалга оширади;

тузилган шартномаларга мувофиқ етиштирилган махсулотларнинг белгиланган вақтда ва сифатда етказиб берилишини таъминлайди.

4. Қуйидагилар:

2020 йилда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда ишга тушадиган лимончилик йўналишидаги лойиҳаларнинг манзилли рўйхати **1-иловага** мувофиқ;

лимон етиштиришга ихтисослаштириладиган хуудлар рўйхати **2-иловага** мувофиқ тасдиқлансин.

5. Белгилашсинки:

а) лимонзорлар пахта ва ғалладан бўшаган ҳамда фойдаланишга киритилмаган ер майдонларида ресурс тежовчи технологияларни қўллаган ҳолда барпо этилади;

янги лимонзорлар “Ҳар бир оила — тадбиркор” дастури доирасида ажратилмаган, Боғдорчилик ва иссиқхона хўжалигини ривожлантириш жамғармаси, Бандликка кўмаклашиш давлат жамғармаси, Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгаларини қўллаб-қувватлаш жамғармаси, халқаро молия институтлари маблағлари ҳисобидан барпо этилади;

б) 2020 йил 1 мартдан бошлаб кооперацияларга бирашган лимон етиштирувчи

фермер ва деҳқон хўжаликлари, қишлоқ хўжалиги корхоналари ва тадбиркорлик субъектларига:

янги лимонзорларни барпо этиш ва кўчатларни харид қилиш билан боғлиқ бўлган харажатларининг ҳар бир гектари учун 30 миллион сўмдан ошмайдиган миқдори Боғдорчилик ва иссиқхона хўжалигини ривожлантириш жамғармаси ҳисобидан;

лимон меваларининг экспорти билан боғлиқ транспорт (темир йўл ва авиация транспорти) харажатларининг 25 фоизигача бўлган миқдори Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги хузуридаги Экспортни рағбатлантириш агентлиги томонидан субсидия сифатида қўллаб берилади.

6. Маълумот учун қабул қилинсинки, кооперацияларга бирашган лимон етиштирувчи фермер ва деҳқон хўжаликлари, қишлоқ хўжалиги корхоналари ва тадбиркорлик субъектларига Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 11 декабрдаги “Мева-сабзавотчилик ва узумчилик тармоғини янада ривожлантириш, соҳада қўшилган қиймат зanjирини яратишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ – 4549-сон қароридa назарда тутилган имтиёзлар таъбиқ этилади.

7. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги ҳамда Агросаноат мажмуи ва озиқ-овқат таъминоти соҳасидаги лойиҳаларни амалга ошириш агентлиги:

тижорат банклари билан биргаликда лимончилик соҳасидаги лойиҳаларни молиялаштириш учун халқаро молия институтларининг **100 миллион** АҚШ доллари миқдоридaги хорижий кредит линияларини лимончилик соҳасидаги лойиҳаларни молиялаштириш учун йўналтирилишини таъминласин.

8. Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожлантириш вазирлиги ва Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги **бир ой мuddатда** лимончилик бўйича 2020-2024 йилларга мўлжалланган фундаментал ва амалий таъдқиқотлар ҳамда инновацион илмий-техник лойиҳаларни шакллантириш ҳамда уларнинг грант тўловлари асосида амалга оширилишини таъминласин.

Бунда лимон кўчатларининг иссиқхона ва очик майдонда парвариш қилинадиган янги навларини яратиш, оналик кўчатзорларни ташкил этиш, зараркунанда ҳамда касалликларга қарши курашиш, инновацион технологияларни жорий қилишга алоҳида эътибор қаратилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги ҳамда Академик М.Мирзаев номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-таъдқиқот институтига:

**бир ой мuddатда** лимончиликни ривожлантириш бўйича илгор хорижий тажрибани урганган ҳолда ресурс тежовчи технологияларга асосланган лимонзорларни барпо этиш ва парваришлаш, махсулот етиштириш, сақлаш ҳамда қайта ишлаш бўйича тавсияларни ишлаб чиқиш ва жойларга етказиш;

икки ой мuddатда лимон экиш,

парваришлаш, етиштириш, ҳосилни йиғиштириб олиш, қайта ишлаш, сақлаш, саралаш ва экспорт қилиш масалалари бўйича фермер ҳамда деҳқон хўжаликлари, томорқа ер эгалари ва тадбиркорлик субъектлари учун жойларда ўқув-семинарларини ўтказиш;

етакчи хорижий институтлар билан лимончиликни ривожлантириш ва илгор инновацион технологияларни кенг жорий қилиш бўйича илмий-амалий ҳамкорликни йўлга қўйиш, илмий ходимлар ва мутахассисларнинг малакасини ошириш ҳамда тажриба алмашиш ишларини ташкил этиш вазибалари юклатилсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги Тошкент давлат аграр университети хузурида давлат-хусусий шериклик шартлари асосида цитрус, субтропик ва тропик ўсимликларни етиштириш бўйича **икки инновацион корхона** ташкил этиш чораларини кўрсин.

Бунда корхонанинг асосий вазибаси “**фан — таълим — ишлаб чиқариш**”нинг узвий интеграциясини таъминлаш, дарс машғулотларини ишлаб чиқариш билан боғлиқ ҳолда амалга ошириш ва талабаларда амалий кўникмаларни шакллантириш эканлигига эътибор қаратилсин.

11. Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги Тошкент давлат аграр университети билан биргаликда университетнинг 3-босқич талабалари орасидан саралаб олинган талабалар учун цитрус, субтропик ва тропик ўсимликларни етиштириш технологиялари бўйича зарурий билим ва малакага эга бўлган мутахассислар тайёрловчи **махсус гуруҳлари** ташкил қилинсин.

Бунда ўқув аудиторияларини жиҳозлаш, замонавий технология воситалари билан таъминлаш Узум етиштирувчилар ва вино тайёрловчиларни қўллаб-қувватлаш жамғармаси, Боғдорчилик ва иссиқхона хўжалигини ривожлантириш жамғармаси, ҳомийлик маблағлари ҳамда халқаро молия институтлари грантлари ҳисобидан амалга оширилади.

12. “Узстандарт” агентлигига халқаро даражада тан олинган стандартлар талабларига мос махсулот етиштиришни кўпайтириш, цитрус, субтропик ва тропик ўсимликлар, жумладан, лимон махсулотларини ушбу стандартлар талаблари асосида сертифициқатлаш ишларини жаддаллаштириш юклатилсин.

13. Ўзбекистон миллий телерадиокомпаниясига цитрус, субтропик ва тропик ўсимликлар бўйича илгор технологиялар, фан ва ишлаб чиқаришдаги ютуқларга оид махсус кўрсатувларни мунтазам намойиш этиб бориш юклатилсин.

14. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги хузуридаги Боғдорчилик

# ҲАМЖИҲАТ, ҲАМКОР ВА ҲАМҚАДАММИЗ

**К**уни кеча қабул қилинган Президентимизнинг “Жамиятда ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, маҳалла институтини янада қўллаб-қувватлаш ҳамда оила ва хотин-қизлар билан ишлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармони асосан, мамлакатимизда янги давлат тузилмаси — Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги ташкил этилди. Янги тузилма оила, хотин-қизлар ва кексаларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш соҳасидаги ягона давлат сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи билан ҳамкорлик ўрнатиш бўйича ваколатли давлат бошқаруви органи ҳисобланади. Шунингдек, вазирлик жамиятимизда

“Обод ва хавфсиз маҳалла” тамойилининг тўлиқ ижро этилишини таъминлайди. Бунда ободонлаштириш ишлари энг чекка ҳудудларимизга қадар жадал олиб борилади, жиноятдан холи ҳудудлар сони кўпайишига алоҳида эътибор қаратилади. Фуқаролар йиғинларининг фаолияти мунтазам қўллаб-қувватланиши натижасида иш самарадорлиги ошиши таъминланади. Бу борада соҳа ходимларига барча шарт-шароитлар яратиб берилади. Шунингдек, фуқаролар йиғинларига мавжуд ваколатларини тўла-тўқис амалга оширишда кўмаклашиб, уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоялайди. Мазкур Фармон қабул қилиниши муносабати билан таҳририятимизга ташриф буюрган соҳа мутасаддиларининг фикр-мулоҳазаларини тингладик.



## БИРЛАШГАНЛАР БИР БЎЛИБ ДОВОНЛАРНИ ОШАДИ

Ҳасан НОРМУРОДОВ,  
Ўзбекистон Қаҳрамони:



— Юртбошимиз раислигида шу йилнинг 12 февраль куни маҳалла тизимини такомиллаштириш, маҳаллаларда тинчлик-осойишталикни мустаҳкамлаш, жиноятчиликнинг олдини олиш масалаларига бағишлаб ўтказилган видеоселектор йиғилишидан жуда кўп таассурот олдим. Мени узоқ вақтдан буён ўйлантираётган, халқ фаровонлиги ва оилалар мустаҳкамлиги билан боғлиқ ижтимоий муаммоларнинг оқилона ечимини ҳам кўрдим.

Давлатимиз раҳбари маҳаллаларда тўпланиб қолган муаммо ва камчиликларга самарали ечим топиш, ҳудудда тинчлик-осойишталикни асраб-авайлаш йўлида энди барча саъй-ҳаракатларни бирлаштириш шартлигини таъкидлади. Дарҳақиқат, ҳали маҳалла бошқаруви тизимида ҳал қилиниши зарур бўлган масалалар, одамларни қийнаётган муаммолар жуда кўп. Уларни бартараф этиш учун эса барчамиз бирлашимиз, ҳамжиҳат бўлишимиз лозим.

Шу маънода янги вазирликнинг ташкил этилиши, Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича кенгашлар, “Нуроний” жамғармаларининг бир тизимга бирлашиши айни муддао бўлди.

Аслида, ҳар иккала нодавлат ташкилоти бажарадиган ишлар мазмун-моҳияти жиҳатидан бир-бирига жуда яқин. Маҳаллада жиноятчилик, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, ёшларни миллий истиқбол йўлидаги садоқат руҳида тарбиялаш, оилавий ажримларга қарши курашиш, кексалар, меҳнат фахрийларига гамхўрлик қилиш каби вазифалар ҳар иккала тузилма фаолиятининг асосий йўналишлари ҳисобланади.

Янги тизим бўйича маҳалла фуқаролар йиғинига нуронийлар маса-

лалари бўйича алоҳида ўринбосар штати берилгани ҳам бежиз эмас. Чунки “Қариси бор уйнинг париси бор”, деганларидек, қаерда кўпни кўрган отахон ва онахонларнинг маслаҳатига қулоқ тутилса, ўша ерда жиноятчилик, ҳуқуқбузарлик, оилавий ажримлар камайишини ҳаётнинг ўзи исботлаб турибди.

Самарқандда илгари ҳам “Нуроний” жамоат фонди ҳамда Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича вилоят кенгашининг ҳамкорлиги масаласида ўзига хос тажриба мактаби мавжуд эди. Бугунги кунда вилоятда фаолият кўрсатаётган мингдан ортиқ маҳалла фуқаролар йиғинининг ҳар бирида кекса авлод вакиллари бор. Бундан ташқари, улар маҳалла қошида ташкил этилган яраштирув, тўй-маросимларни ўтказиш жамоатчилиги комиссияларига ҳам бошчилик қилади.

Давлатимиз раҳбари яна бир масалага жиддий эътибор қаратди: шу пайтгача маҳалла раиси (оқсоқоли) 3 йил муддатга сайланар эди. Янги сайланган раҳбар маҳаллани яқши ўрганиб олгунча ваколат муддати тугарди. Шунинг эътиборига олиб, Юртбошимиз маҳалла раисининг ваколатини 5 йилга узайтириш тақдирини билдирди. Демак, энди янги

сайланган раиснинг ўз ташкилотчилиги, билими, истеъдодини тўлиқ намоён этиши учун вақти бемалол етади. Маҳалла тизимида фаолият кўрсатаётган ходимлар иш ҳақининг сезиларли даражада оширилиши эса соҳа фидойиларининг кўнглидаги гап бўлди. Меҳнатга яраша рағбат доимо янги марраларга ундайди. Маҳалладаги тўйда ҳам, азада ҳам, маъракамаросимларда ҳам раис ва фаоллар бош-қош. Бунинг устига ҳудуднинг ободлиги, хонадонлар осудалигини таъминлаш, тарбия, эҳ-хе, ишлайман, деган фидойи раҳбарга куннинг 24 соати ҳам озлик қилади.

Давлатимиз раҳбари маҳалла раиси ва ўринбосарларини турли даражадаги мажлисларга жалб этмаслик лозимлигини қатъий таъкидлади. Чунки аксарият ҳолларда уларни маҳаллий ҳокимликлардаги йиғилишларга асоссиз равишда чақириб одат тусига кираётган эди. Энди бу масалага ҳам чек қўйилади.

Маҳалла барчамиз учун қадрдон маскан. Унинг ободлиги, равнақи шу ерда истиқомат қилувчиларга, маҳалла раҳбарининг салоҳияти, изланувчанчилиги боғлиқ. Барчамиз шу раҳбар атрофида бирлашсак, кўзланган мақсадга, албатта, эришилади. Чунки бирлашган доим ўзади.

## ФАОЛИЯТ МЕЗОНИ МУТЛАҚО ЎЗГАРАДИ

Икромхон НАЖМИДДИНОВ,  
Олий Мажлис Сенати аъзоси:



— Президентимизнинг “Жамиятда ижтимоий-маънавий муҳитни соғломлаштириш, маҳалла институтини янада қўллаб-қувватлаш ҳамда оила ва хотин-қизлар билан ишлаш тизимини янги даражага олиб чиқиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони билан Хотин-қизлар кўмитаси, Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича республика кенгаши, “Нуроний” жамғармаси, “Оила” илмий-амалий тадқиқот маркази негизда Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги ташкил этилди. Бундан кўзланган энг муҳим янгилик шуки, ушбу идораларнинг бундан буён бир ёқадан бош чиқариб ишлаши идоравий манфаатдорлик ҳиссига барҳам бериб, давлатимиз бошқарувини янги босқичга кўтарди, албатта.

Фармон билан маҳалла тизимида Оилавий қадриятларни мустаҳкамлаш комиссияси ҳамда “Кексалар маслаҳати” гуруҳининг ташкил этилиши жамиятимизда, хусусан, оила, маҳаллаларда маънавий муҳитни рақобатлаштириш, оилаларни мустаҳкамлаш ва оиланинг чин маънода муқаддаслигини таъминлаш, жиноятчилик ва ажралишларнинг олдини олишда муҳим аҳамият касб этади. Йиғин раисининг ободонлаштириш, томорқа ва тадбиркорлик масалалари бўйича ўринбосари лавозими жорий этилиши бугунги кунда пахта ва ғалладан ташқари қишлоқ ҳўжалиги ва чорвачилик маҳсулотларининг 80-85 фоизини етказиб бераётган аҳоли томорқаларидан самарали фойдаланиш, маҳсулот экспортини кўпайтириш ва аҳоли бандлигини таъминлаш ҳаракатларини янада жадаллаштиради.

Маҳалла раисининг ҳуқуқ-тартибот масалалари бўйича ўринбосари лавозимининг жорий этилиши ҳуқуқбузарликларни эрта аниқлаш ва жиноятларнинг олдини олиш имконини беради. Жамоатчилик асосида ишлаётган айрим лавозим ва комиссияларнинг тугатилиши эса айни муддао бўлди. Чунки “жамоатчилик асосида” ишлаш аслида ҳўжақўрсинга фаолият кўрсатиш бўлиб

келаётгани ҳеч кимга сир эмас. Энди ҳар бир масалани ҳал этишнинг ўз мутасаддиси бор, у машо билан таъминланган, демак, бундан буён жавобгарлик талаб этилади.

Мазкур йиғилишдан кейин шахсан ўзим шундай ҳулоса қилдимки, биз, нуронийларнинг ўрни ҳам, иш жойимиз ҳам фақат одамларнинг орасида бўлиши лозим. Эндиги вазифамиз кекса отахон ва онахонларнинг жамиятимиз ҳаётида фаол иштирокини таъминлаш, давлат идоралари фаолияти устидан жамоат назоратини ўрнатиш борабора давлат мавжуд камчиликларни бартараф этишга доир асосли тақлифларни киритишдан иборат бўлади.

Давлатимиз раҳбари олдимизга бирорта маҳаллада жиноят бўлмамлигини таъминлаш вазифасини қўймоқда. Наманган вилоятида 2019 йил якуни бўйича 198 та маҳаллада бирорта жиноят рўйхатга олинмаган бўлса-да, 196 та маҳаллада жиноятлар сони ортган. Бундай ҳолатларнинг олдини олиш учун нима қилиш керак, янги вазирликдаги самарадорлик қандай ортади, каби саволлар туғилиши табиий. Бунинг учун бир қатор тақлифларимиз бор, албатта.

Биринчидан, асосий эътиборни айнан жиноятчилик кўрсаткичи

ошган маҳаллаларга қаратишимиз, барча кучларни муаммо ечимига сафарбар этишимиз зарур. **Иккинчидан**, ажралишларга қарши мустаҳкам, таъсирчан ва самарали курашиш жоиз. Даркон йили вилоятда 2392 та ажралиш қайд этилган бўлиб, 112 та маҳаллада бу кўрсаткич ортган. Ўрганишларда аниқланган ажралиш ёқасига келиб қолган 812 та оилани сақлаб қолиш чораси кўрилмоқда. **Учинчидан**, вилоятимизда аниқланган 2696 та нотинч оиладаги беқарорликни ўзгартириш, хонадонларда файзли муҳитни қарор топтиришимиз керак. **Тўртинчидан**, ишсизлик масаласига эътибор қаратиб, аҳоли бандлигини таъминлашнинг энг самарадор усулларини жорий этиш зарур. Бугунги кунда вилоятимиздаги ишсизлар сони 110 минг нафарни ташкил қилиб, 120 минг 972 нафар наманганлик хорижга ишлаш учун чиқиб кетган. Уларни иш билан таъминлаш ва чет элда меҳнат қилаётганларни ватанга қайтариш бизнинг асосий вазифамиздир.

Президентимизнинг мазкур фармони ўз вақтида қабул қилинган тарихий ҳужжат бўлиб, унда белгилаб берилган вазифаларни тўлиқ ва ўз вақтида бажариши таъминлаймиз.

## НУРОНИЙЛАР ҲАММА ИШДА ҲАМИША ЕЛҚАДОШДИР

Шарападдин УСНАТДИНОВ,  
Қорақалпоғистон Республикаси.



— Давлатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев Президентлик вазифасига қиришгач, ижтимоий-сиёсий ҳаётимиздаги кўплаб мураккаб масалалар ўз ечимини топа бошлади. Яқинда янги Ўзбекистон тараққиётида муҳим аҳамиятга эга масала — эзгу кадрларимиз бешиги бўлмиш маҳалла институтининг янги босқичга кўтариш, жиноятчиликнинг олдини олиш, оилалар мустаҳкамлигини таъминлаш, ёшларни ҳар томонлама баркамол инсон этиб тарбиялаш борасидаги муштарак вазифаларни ҳамкорликда, бирдамликда амалга оширадиган тамомила янги тизим яратилгани тўғрисидаги хабардан руҳимиз яна кўтарилди.

Айниқса, “Нуроний” жамғармасининг фаолияти, кекса авлод вакиллари билан оилаларни мустаҳкамлаш ва ёшлар тарбиясидаги иштирокига янги йўналишлар билан ўзгартириш киритилаётгани ҳаётнинг аччиқ-чуқлигини тотган, кўп йиллар раҳбарлик лавозимида ишла-

ган инсон сифатида мени янада ғайрат билан ишлашга ундади.

Янги вазирлик сифатида бириккан жамоат ташкилотларининг ишида шу пайтгача унум, фаолиятда аниқлик етишмасди. Аксарият вазифалар ўшашлиги боис, бир масалага турлича қа-

раш, тадбирозлиги ҳисоботлар билан чекланиб, аниқ мақсадга кўпинча эришилмасди. Президентимиз раислигида 12 февраль куни янги вазирлик ташкил этилишига бағишлаб ўтказилган видеоселектор йиғилишида ана шу муаммоларга жиддий эътибор қаратилиб,

уларнинг ечимларига доир аниқ тақлиф ва тавсиялар илгари сурилди.

Йиғилишда “Обод ва хавфсиз маҳалла” тамойилини амалга ошириш ҳақида сўз боради, маҳаллаларда аҳиллик ва ўзаро меҳр-оқибатни мустаҳкамлаш, ёш авлодда ватанпарварлик, меҳнат-севарлик туйғулари кучайтиришда кексалар тажрибасидан фойдаланиш муҳимлиги таъкидланди.

Дарҳақиқат, Ватан қадрини кекса авлод вакиллари кучлироқ ҳис қилади. Ёшларни Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялашда нуронийларнинг иштирокини кенгайтириш, бу борада ҳатто рағбатлантириш ҳақидаги янгиликлар биз, ёши улуглар учун катта имконият, улкан ишонч намунаси.

Давлатимиз раҳбарининг куни кеча қабул қилинган фармонида биноан “Нуроний” жамғармаси республика бошқаруви раиси — Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги ҳузуридagi Жамоатчилик кенгаши раиси, Қорақалпоғистон Республикаси маҳалла ва оилани

қўллаб-қувватлаш вазирининг, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш бошқармаларининг ўринбосарлари — мазкур Жамоатчилик кенгашининг ҳудудий бўлиналари раислари ҳисобланади.

“Нуроний” жамғармаси Қорақалпоғистон бўлими ходимлари шу кунгача Шимоли-ғарбий ҳарбий округ билан мустаҳкам ҳамкорлик олиб бораётир. Энди бу саъй-ҳаракатларимиз янги вазирлик доирасида янада аниқ ва манзилли, самарали механизмлар асосида такомиллашиб, биз, кекса авлод фаолиятини ошириши аниқ. Чунки ҳар қандай эзгу ҳаракатни бошлаш учун бирдамлик, унинг муваффақиятини таъминлаш учун сидқидилдан ишлаш, бурч ва масъулиятни теран англаб, халққа холис хизмат қилиш даркор.

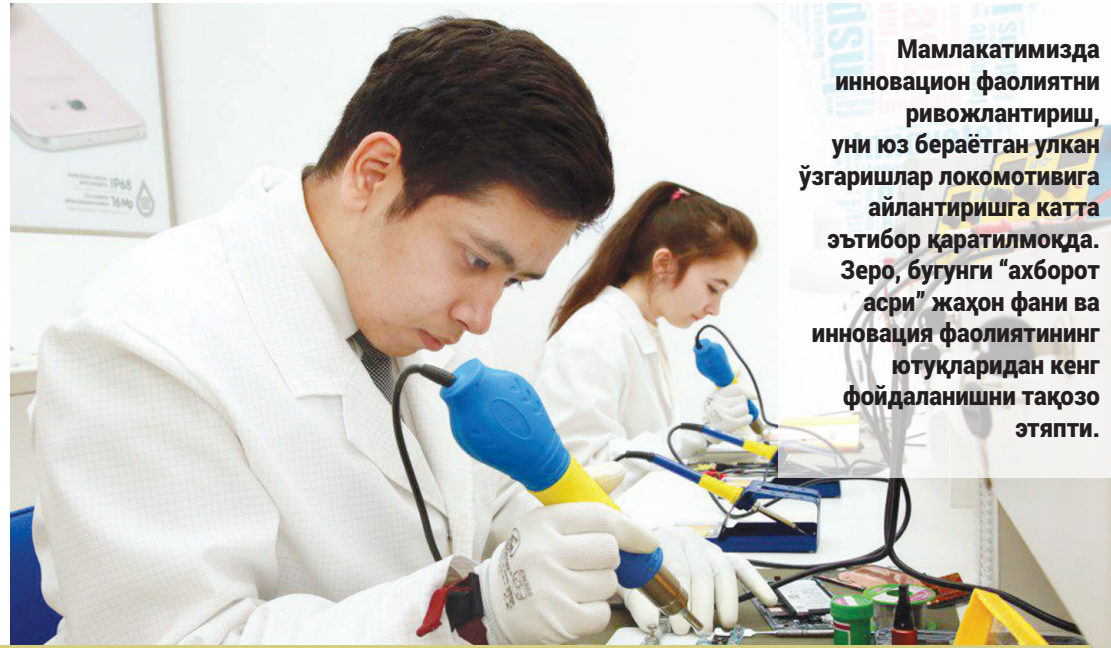
Фармонга кўра, ҳар бир маҳаллада тадбиркорлик субъектлари — юридик шахсларни фаол жалб қилиш ҳисобига фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мажмуаси давлат-хусусий

шериклик шартлари асосида қурилади. Фуқаролар йиғинларига тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун ижтимоий дастурлар, шу жумладан, “Хар бир оила — тадбиркор” дастури, “Хунар-мандчиликни ривожлантириш” дастури, “Yoshlar — kelajagimiz” дастури асосида имтиёзли кредитлар ажратилади.

Қарорга мувофиқ, мажмуаларни қуриш учун давлат-хусусий шерикликнинг асосий шартлари белгиланди. Уларни барпо этиш учун ер участкаларини танлаб олиш маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органи томонидан вазирлик билан келишилган ҳолда амалга оширилади. Шу йил 1 июлга қадар Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри, туман ва шаҳарлар марказларида “Маҳалла маркази” мажмуалари биноларини қуриш (реконструкция қилиш, таъмирлаш) ишлари якунланади.

Қорақалпоқ элининг нуронийлари эса бу ишларда Юртбошимизга елкадош ва қўл-қанот бўлади.

# ТАЪЛИМ, КАШФИЁТ, ТАДҚИҚОТСИЗ ИННОВАЦИЯ БЎЛМАЙДИ



Мамлакатимизда инновацион фаолиятни ривожлантириш, уни юз бераётган улкан ўзгаришлар локомотивига айлантиришга катта эътибор қаратилмоқда. Зеро, бугунги "ахборот асри" жаҳон фани ва инновация фаолиятининг ютуқларидан кенг фойдаланишни тақозо этапти.

**ЎЗБЕКИСТОН ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШ ВАЗИРЛИГИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНГА ЭНДИГИНА ИККИ ЙИЛДАН ОРТИҚРОҚ ВАҚТ БЎЛДИ. ХЎШ, ЎТГАН ДАВР МОБАЙНИДА ВАЗИРИК ЎЗИГА БИЛДИРИЛГАН ИШОНЧНИ ҚАЙ ДАРАЖАДА ОҚЛАЙДИ? КЕЛГУСИДА ҚАНДАЙ РЕЖАЛАР КЎЗДА ТУТИЛЯПТИ?**

**Инновацион ривожланиш вазири Иброҳим АБДУРАҲМОҶОВ билан суҳбатимиз шу ҳақда бўлди.**

— Президентимизнинг 2018 йил 21 сентябрдаги "2019–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини инновацион ривожлантириш стратегияси тўғрисида"ги фармони ижросини таъминлаш вазирлигимиз фаолиятининг асосий йўналиши бўлиб қолмоқда. Мазкур ҳужжатга мувофиқ, инновацион ривожланиш учун дастлабки устувор қадамлар сифатида норматив-ҳуқуқий базани такомиллаштириш, замонавий фан-таълим йўналишларида янги инфратузилмаларни ташкил қилиш, илмий фаолият самарадорлиги ва молиялаштирилишини ошириш, инновацион тадбиркорлик ва стартап корхоналарини ташкил қилиш ҳамда ёш авлодни тарбиялашни йўлга қўйиш орқали "инновацион экотизим" ва "тижоратлаштириш тафаккури"ни шакллантиришга эътибор қаратилади.

Стратегиянинг бош мақсади инсон капиталини ривожлантириш, 2030 йилгача Глобал инновацион индекс рейтингини бўйича жаҳоннинг 50 та илгор мамлакатга тартибга кириш этиб белгиланди. Биз стратегияни 10 йилга мўлжаллаб тузмадик. 4 йилда амалга оширадиган ишларимизни режалаштириб олдик. Инновация бу илмнинг, интеллектнинг пулга айланган кўринишидир. Қачонки инновацион ғоя харидоридир махсулотга айланса, ушунда у муваффақият қозонади.

Инновация илмдан кейинги жараён. Бу илмий тадқиқот ёки кашфиёт, таълим эмас. Лекин таълим, кашфиёт, тадқиқотсиз инновация бўлмайди. Булар чамбарчас боғлиқ. Шу боис биз икки йил ичиде илмий тадқиқот ишларини самарали ташкил этиш, илмий лойиҳаларнинг молиялаштирилиши ва натижадорлигини ошириш мақсадида давлат бюжетмаси асосида тижоратбон ва иқтисодиёт тармоқларига жорий қилишга йўналтирилган лойиҳаларнинг мунтазам танловини ташкил этдик.

Вазирлик ҳузурида 18 та фан йўналиши бўйича 350 нафардан ортиқ академик, профессор ва фан доктори иштирокида тарихий даврий янгиланиб бориладиган янги илмий-техник кенгашлар ташкил қилиниб, илмий лойиҳалар танловлари ва илмий-техник экспертизанинг янги механизмлари жорий этилди.

Бу йил ҳудудларда илм-фаннинг ривожланишига алоҳида эътибор қаратилди. Пойтахтдан ташқарида фаолият юритаётган олимлар учун ҳудудий дастурлар ишлаб чиқилди. Ҳозирда Ўзбекистонда 36 лабораториялар фаолият юритмоқда. 2020 йили 56 миллий лабораторияларини ташкил этишимиз. Бу лабораториялар фақатгина пойтахтда эмас, республикамизнинг турли шаҳарларида яратилиши эътиборга молик. Илм-фаннинг янги йўналишларини ривожлантириш режалаштиришимиз. Бундан ташқари, илмий тадқиқот институтлари ва марказларининг халқаро аудити ўтказилди.

Қонунийлик, норматив-ҳуқуқий базани янгилаш йўлида 45 тадан ортиқ янги норматив ҳужжатни қабул қилдик, жумладан, фанни тижоратлаштиришнинг норматив базасини яратдик. Илмни манфаатдорликка айлантирдик. Яратилган янгилликларни амалиётга жорий этишдан келадиган фойданинг катта қисмини олимга, унинг жамоасига бериш йўлига ўтмоқда. Олдинда инновацион фаолият ва стартаплар тўғрисидаги қонунари ишлаб чиқиш вазифаси турибди.

Биз баъзан "иқтисодиётимизга нима фойда келтиряётишимиз", деган эътирозларни ҳам эшитяпмиз. Бунга жавобан, энг асосийси, инновацион ривожланишнинг моддий базасини, қонунийликни, инфратузилмани яратишга эришганимизни таъкидламоқчиман. Биз технологиялар трансферини амалга оширдик.

Биргина мисол. Тошкентда ичимлик сув қувурлари жуда кўп тешилди. Албатта, бу қувурларнинг ҳаммасини тезда алмаштириб бўлмайди. Исроилда яратилган янги полимер технологияси қувурларни очмасдан тешиклари ёпиш имконини беради. Биз 1,5 миллион доллар инвестиция эвазига шу технологияни олиб келдик. Қолаверса, вазирлик кўмағида жорий йилдан Марказий Осиёда биринчи бўлиб инновацион тиббий буюмлар ва имплантлар ишлаб чиқарилиши йўлга қўйилмоқда.

Бу каби технологиялар трансфери иқтисодиётимизнинг янгиланиши, устига катта фойда беради.

**— Ҳар қандай соҳанинг муваффақиятини унинг салоҳияти, етуқ мутахассислари белгилайди. Бу масаладаги ишлар қай даражада йўлга қўйилган?**

— Инновацион фикрландиган янги авлодни тарбиялаш мақсадида Мирзо Улугбек ҳамда Ибн Сино номидаги мактабларни очдик. Улар математика ва астрономияга ихтисослашган. Бу ўқув дароҳларида энг иқтидорли болаларни танлов асосида қабул қилишимиз. Улар инглиз тилида ўқиш, эркин сўзлаша олади.

Бизда катта илмий тадқиқот институтлари бўлган, афсуски, кейинги пайтда улардаги ноёб мактаблар йўқолиб кетди. Илмий кадрларнинг салоҳияти жуда паст, олий таълимда даярли илм билан шугулланилмади. Олимларнинг илмий ишлари, ишланмалари амалиётга татбиқ этилмай, жавонларда қолиб кетди. Табиийки, бу вазиятни бир кунда ўзгариб бўлмайди, аммо биз олга юряпмиз. Масалан, олий таълим муассасаларида тижоратлаштириш бўлимлари очилди. Бу ижобий натижалар беришига умид қиламиз.

Биз илмни инновация қиладиган муҳитни яратиш ҳаракатидамиз. Ҳозир бу борада илк ривожланиш кўзга ташланыпти. Инновацион лойиҳаларимизга харидоридир бозорни топиш олдимидаги вазифадир. Йирик корхоналар инновацион янгилликка қизиқмайди. Чунки олимнинг ишланмаси стандарт эмас, ҳали сертификат олмаган. Бундан қўрққан тадбиркор инновацияга ишонч билдирмайди. Шунинг учун биз муҳитнинг оралиқ юритаётган олимлар учун ҳудудий дастурлар ишлаб чиқилди. Ҳозирда Ўзбекистонда 36 лабораториялар фаолият юритмоқда. 2020 йили 56 миллий лабораторияларини ташкил этишимиз.

Инновациянинг юраги венчур фондлардир. Стартап лойиҳалар ва инновацион тадбиркорликни молиялаштириш учун Жанубий Кореянинг "Венчур капитал инвест" инвестиция компанияси билан Ўзбекистонда венчур фонд ташкил этилмоқда. Маҳаллий инвестиция компанияларидан "Vodiy investments" ва "Astron" фондлари билан стартап лойиҳаларини молиялаштиришда ҳамкорлик йўлга қўйилди.

**— Иқтидорли ёшларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватлашни янада жонлантириш, мамлакат илм-фанининг халқаро миқёсдаги рақобатбардошлигини таъминлаш мақсадида вазирлик ҳузурида Ёшлар академияси ташкил этилган эди. Унинг бугунги фаолиятига тўғалсангиз?**

— Академия фаолияти доирасида ҳудудлардаги иқтидорли йигит-қизларни қидириб топиб, уларга шароит яратиб беришга

интиляпмиз. Қорақалпоғистон Республикаси Мўйноқ ва Нукус, Хоразм вилоятининг Урганч ва Хива шаҳарларида учрашувлар ташкил этилди. Учрашувлар сўнгида ҳар бир ҳудуд учун илм-фан ва инновацияларни тарғиб қилиш бўйича ташаббускор ёшлар гуруҳлари ва уларнинг етакчилари шакллантирилди. Шунингдек, бошқа ҳудудларда ёшлар билан учрашувлар ташкил қилинмоқда.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан ҳамкорликда иқтидорли ва ташаббускор ёшларнинг илмий, касбий ва техник қизиқлиқларини қўллаб-қувватлаш мақсадида "Энг яхши инновацион ғоя ва самарали курилма" танлови ўтказилди ва совриндорлар орасидан 2 та жамоа лойиҳаси "Ғоялар генератори" платформасига, "Ғоялар генератори" платформасига танлаб олинди.

Ёшлар академияси томонидан ташкил этилаётган бу каби тадбирлар мамлакатимизда илмий фаолият билан шугулланишга мўлжалли бўлган ёш тадқиқотчиларни соҳага жалб қилиш, илмий тадқиқотлар ва ишланмалар рақобатбардошлигини таъминлаш, мамлакат илм-фани салоҳиятини оширишга хизмат қилади.

Ёшлар академияси ҳориздаги 7 та ёшлар академияси билан меморандум ҳамда "қўшма йўл хариталари" ишлаб чиқмоқда. Иқтидорли йигит-қизларнинг илмий интилишларини қўллаб-қувватлаш мақсадида жорий йилда ёшлар халқаро инновацион форумини ташкил этиш, унинг доирасида инновацион лойиҳалар кўргазмаси, брифинглар, менторлик сессиялари ўтказиш режалаштирилган.

**— Инновацион ғоялар, ишланмалар ва технологияларни жорий этиш бўйича халқаро ҳамкорлик масалалари ҳақида ҳам маълумот берсангиз.**

— Жорий йилда Ҳиндистон, Хитой, Россия, Беларусь, Туркия, Жанубий Корея, Германия каби давлатлар билан 35 та англашув меморандуми ва ҳамкорлик битими имзоланди. Келишувлар натижасида 36 та йўл харитаси ишлаб чиқилди. Жумладан, хорижий шериклар кўмағида "Tech Central Asia Tashkent" стартап лойиҳалар танлови ўтказилди. Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси ва БМТ Тараққиёт дастури билан биргаликда ташкил этилган "Стартап ташаббуслар" танлови натижаларига кўра, 33 та стартап лойиҳа саралаб олинди.

Бундан ташқари, иқтисодиётнинг реал сектори ва ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга қаратилган 40 дан ортиқ тақлим ва лойиҳа ишлаб чиқилди, шундан 13 таси амалиётга жорий этилди ва 22 таси бўйича амалий ишлар олиб борилмоқда.

Ўзбек олимлари яратган био-ғитларни тижоратлаштиришга эришдик. Ернинг шўрини ювадиган ишланма, паррандачилик ёки балчиқчилик, энергетикада қўлланилаётган лойиҳаларимиз ўз самарасини берапти.

Хуллас, биз инновацион ривожланишнинг илк босқичларидамиз. Шунинг учун олдимидаги вазифалар кўламини ҳам кенг. Аммо бизда бу вазифаларни бажариш учун имконият, шароит, энг асосийси, интилиш ҳам етарли.

**"Янги Ўзбекистон" мухбири Рисолат МАДИЕВА суҳбатлашди**

## НУҚТАИ НАЗАР

# КОРРУПЦИОН ҲУҚУҚБУЗАРЛИК ВА ЖИНОЯТЛАР

уларга қарши курашишнинг энг таъсирчан йўли очиклик, шаффоқлик ва ошкоралиқдир

**Ботир МАТМУРАТОВ,**  
Олий Мажлис Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши кураш қўмитаси раиси

**Коррупция иқтисодиёт ривожини, қулай тадбиркорлик ва инвестиция муҳити учун энг асосий тўсиқлардан биридир. Таҳлилларга кўра, бу иллат жаҳон иқтисодиётига ҳар йили ўртача 2,6 триллион доллар зарар келтиради.**

Шу боис сўнгги йилларда мамлакатимизда коррупцияга қарши курашиш, унинг олдини олишнинг ҳуқуқий ва институционал негизини шакллантириш, мансабдор шахслар ва давлат органлари ходимларининг хизмат ваколатларини суиистеъмол қилишига йўл қўймастик, одамларда бу иллатга қарши мурасасиз муносабатни шакллантириш, соҳага доир ҳуқуқий базани мустаҳкамлаш бора-бора салмоқли ишлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, мамлакатимиз БМТнинг Коррупцияга қарши курашиш конвенциясига қўшилди. 2017 йил 3 январда "Коррупцияга қарши курашиш тўғрисида"ги қонун қабул қилинди. Ушбу қонунни ишлаб чиқишда халқаро ҳуқуқнинг умумэтироф этилган нормалари тўлиқ ҳисобга олинди. Шунингдек, коррупцияга қарши курашиш билан боғлиқ қонун ҳужжатлари янада такомиллаштирилди. Жиноят кодексига пора олган мансабдор шахс билан бирга, пора берганга ҳам қатъий жиноий жавобгарлик белгиланди.

"Давлат хизмати тўғрисида"ги, "Давлат ва хусусий шериклик тўғрисида"ги, "Давлат харидлари тўғрисида"ги, "Ҳуқуқий ахборотни тарқатиш ва ундан фойдаланишни таъминлаш тўғрисида"ги, "Жамоат назорати тўғрисида"ги, "Жабранлувчилар, гувоҳлар ва жиноят процессининг бошқа иштирокчиларини химоя қилиш тўғрисида"ги ва "Маъмурий тартиб-таомиллар тўғрисида"ги қонунлар қабул қилинди.

## ЖАМОАТЧИЛИК НАЗОРАТИ — САМАРАЛИ УСУЛ

Бундай ҳуқуқий тартиб-таомиллар кўпчилигини сергак тортириши аниқ. Бироқ кейинги вақтларда мамлакатимизда содир бўлаётган жиноятлар таҳлили коррупциянинг олдини олишга қаратилган қонуний ислохотларни янада жадаллаштириш зарурлигини кўрсатмоқда.

Президентимиз Олий Мажлис Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузалари ва Олий Мажлиси Мурожаатномасида ушбу масалаларга алоҳида эътибор қаратиб, бу иллатга қарши курашиш учун зарур чоралар қўриш лозимлигини таъкидлади.

Жумладан, Олий Мажлис Сенатининг биринчи мажлисида мамлакатимизда коррупцияга қарши кескин курашиш муҳитини яратишда Сенатнинг ролини кучайтириш зарурлиги қайд этилди. Назаримда, бу жуда тўғри фикр, жойларда

раҳбарларнинг қонунга зид фаолияти ҳудудларда фаолият олиб бораётган депутатлар ва сенаторлар, кенг жамоатчилик, оммавий ахборот воситаларининг эътибори марказида бўлиши лозим. Бунда жамоатчилик назоратининг барча шаклларида самарали фойдаланиш зарур.

Ана шу вазифалар ижросини тизимли ташкил этиш мақсадида парламент ва Президентга ҳисоб берадиган, коррупцияга қарши курашишга масъул алоҳида орган ташкил этиш зарурлиги қайд этилди. Давлатимиз раҳбарининг "Бу ёвуз балонинг олдини олмасак, ҳақиқий ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини яратиш бўлмайди, умуман, жамиятнинг бирорта тармоғи ривожланмайди. Коррупцияга қарши курашишда, жамиятимизнинг барча аъзолари "халоллик вақтинаси" билан эмланмас экан, ўз олдимида қўйган юксак марраларга эриша олаймики. Биз коррупциянинг оқибатлари билан курашишдан унинг барвақт олдини олишга утишимиз керак", дея қўнучақлик билан билдирган фикрлари шу юртда яшаётган ва ўзини мамлакат тараққиётига дахлдор деб билган ҳар бир фуқарони бу иллатга қарши курашишга чорлади.

## ИЛЛАТНИНГ ДАВОСИ...

Юртбошимиз коррупциянинг оқибатлари билан курашишдан қўра, унинг барвақт олдини олиш кераклигини таъкидлаб, унга қарши курашишга масъул алоҳида орган тузишни тақлим қилган эди. 11 февраль кунин Президент Шавкат Мирзиёев раислигида ўтказилган йиғилишда ушбу янги тузилмани ташкил этиш масалалари муҳокама қилинди. Коррупция даражаси юқори бўлган соҳаларда бу иллатдан қутулиш бўйича дастур ишлаб чиқиб, ижросини таъминлаш юзасидан кўрсатмалар берилди.

Давлатимиз раҳбарининг фикрича, соғлиқни сақлаш, таълим, банк, боғжона, суд, прокуратура, ички ишлар, коммунал хизмат соҳаларида, шунингдек, фуқароларни ишга қабул қилишда коррупция кенг тарқалган. Таҳлилларга кўра, соғлиқни сақлаш тизимидаги харажатларнинг 25-30 фоизи самарасиз мақсадларга сарфланмоқда. Қўллаб соҳаларда давлат харидларини амалга ошириш тизими очик-ошқора эмас.

Тўғри, кейинги йилларда мамлакатимизда давлат хизматчиларининг иш ҳақи сезиларли даражада оширилиши, аҳоли даромадларининг кескин кўтарилиши бу иллатнинг илдини кирқишда муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда. Бироқ давлат органларида оилак маошини ошириш билангина коррупцияга барҳам бериш мумкинми? Назаримда, йўқ. Бунинг учун давлат органлари ходимларини ишга қабул қилишда шаффоқликни таъминлаш, турли сунъий тўсиқларни бартараф этиш зарур.

**Бугун кўп муассасаларда ҳодимларни ишга қабул қилишда эскидан қолган "объективка" усулидан фойдаланилади. Аслида, ҳар бир соҳада мутахассисларни танлаш ва уларни ишга жойлаштиришда кадрлар салоҳиятини белгиловчи маълумотлар базаси яратилиши лозим. Бундай электрон база кадрлар танлашда инсон омилига чек қўяди ва адолатли тизим амал қилишига имкон беради.**



## ТАДБИР

# БУХОРО — ИСЛОМ ОЛАМИ МАДАНИЯТИ ПОЙТАХТИ

## Ирода ТОШМАТОВА

Таълим, фан ва маданият масалалари бўйича ислом ташкилоти (ISESCO) 2020 йилда кўхна Бухоро шаҳрини "Ислом олами маданияти пойтахти" деб эълон қилди. Ушбу йилни муносиб тарзда ўтказиш ва юртимиз маданий мероси, буюқ аждоҳларимизнинг ислом дини тараққиётига қўшган хиссасини дунё миқёсида тарғиб қилиш мақсадида йил давомида ўтказиладиган йигирмадан ортиқ тадбирларни муҳокама қилиш учун Маданият вазирлигида мутасадди раҳбарлар, Ислом цивилизацияси маркази ҳамда Халқаро ислом академияси вакиллари иштирокида ISESCO делегацияси билан учрашув бўлиб ўтди.

Аввал Самарқанд ва Бухоро шаҳарларини зиёрат қилган делегация аъзолари тарихий обидаларимиз, бой маданий меросимиз ҳақида ўз таассуротларини билдирар экан, тадбирларга юқори даражада тайёргарлик қўрилаётганини алоҳида таъкидлади. — Уч кун давомида Бухоро ва Самарқанд шаҳарларидаги масъуллар билан учрашиб, ташкил этиладиган тадбирлар дастурини тайёрлашда фолд иштирок этдик, — деди Таълим, фан ва маданият масалалари бўйича ислом ташкилотининг маданият ва алоқа масалалари бўйича директори Нажиб Ғиёсий. — Қадимий Бухоро шаҳрини турли маданиятларни бирлаштирувчи кўприк, диний бағрикенгликни ифодолловчи марказ сифатида жаҳонга намёнён этиш асосий мақсад ва вазифамиз ҳисобланади. Бунинг учун, режалаштирилган тантаналарнинг олий даражада ўтиши, Ўзбекистоннинг ислом дунёси оламидан нур тарқатувчи марказ бўлиб қолиши учун бор кучимизни сарфлаймиз. 2005 йилдан буён ISESCO томонидан ҳар йили муайян шаҳарларга "Ислом маданияти пойтахти" мақомини бериш яхши аниҳанага айланган. Бу йил ушбу аниҳанага ўзгариштириб қилиниб, тинчлик, бағрикенглик маъноларининг ифодаси сифатида "Ислом олами маданияти пойтахти" атамаси қўлланди ва Бухоро ана шу шарафли мақомга эришган илк шаҳарлардан бири бўлди.

— Бухорода қирқдан ортиқ мамлакатнинг пул бирликлари алмаштирилгани бу диёрнинг ҳаммиша бағрикенглик, меҳмондўст шаҳар бўлиб келганидан далолатдир, — деди Ислом цивилизацияси маркази директори Шоазим Миноровар. — Бухоро ислом таълимоти, маданияти, санъати ва цивилизацияси ривожига жуда катта ҳисса қўшган. Айниқса, бу шаҳарда туғилиб ўсган Имом Бухорий ҳазратларининг саҳих ҳадисларининг салмоқли қисмини тўплаганини дунё ахли эътироф этади. Тадбирда ISESCO ташкилоти аниҳанасига мувофиқ, шу йилнинг 15 апрель кунин Бухоро шаҳрида ташкил этиладиган тадбирларнинг очилиш маросими ўтказилиши маълум қилинди. Тантанали маросимда 60 мамлакатдан 300 нафардан зиёд меҳмонлар, жумладан, Ислом ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлар маданият вазирлари, UNESCO, ISESCO, IRSISA каби халқаро ташкилотлар вакиллари, диний ва дунёвий олимлар, илмий-тадқиқот марказлари раҳбарларининг иштироки қутулмоқда. Шунингдек, тадбирда "Бухоро — Ислом олами маданияти пойтахти" йили давомида ноёб исломий қўлёзмаларни нашр қилиш, Ўзбекистон олимлари ҳақида китоблар (араб, рус ва ўзбек тилларида) чоп этиш, энг яхши маданий лойиҳа, энг яхши ҳунармандлик буюмлари учун ISESCO мукофотини бериш масалалари муҳокама қилинди.

ИСЛОҲОТ

МАЖБУРИЙ МЕҲНАТ БАТАМОМ БАРҲАМ ТОПАДИ

Нодирбек ЯКУБОВ,

Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазири ўринбосари вазифасини бажарувчи

Мамлакатимизда меҳнаткашларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларга муносиб иш шароитлари яратиш, хусусан, мажбурий меҳнатнинг ҳар қандай шаклларига барҳам бериш, меҳнат муҳофазасини таъминлаш, бу борада халқаро меъриий ҳужжатларга риоя этишга алоҳида эътибор қаратилаётир. Айниқса, давлатимиз раҳбарининг қатъий иродаси билан бугунги кунда мажбурий меҳнатни тугатиш борасида сезиларли қадамлар ташланиб, бу йўлда тизимли ишлар амалга ошириляпти. Мажбурий меҳнат билан боғлиқ ҳар бир ҳолат диққат билан ўрганилиб, унга йўл қўйган масъулларга нисбатан жазо чоралари кўрилмоқда.

2019 йилда Давлат меҳнат инспекциясининг мурожаат каналларида мажбурий меҳнат билан боғлиқ 1 минг 282 та хабар келиб тушган. Урганишлар давомида 259 та мурожаатда ҳақиқатан ҳам фуқаролар мажбурий меҳнатга жалб этилгани, шунинг 118 таси пахта терими мавсумида рўй бергани аниқланди. Мазкур ҳолатлар бўйича айбдорлар жавобгарликка тортилиб, уларга 772 миллион сўм миқдорда жарима тайинланган.

Утган йилларда пахта йиғим-терими мавсумида мажбурий меҳнатга қарши курашиш мақсадида ҳар бир ҳудуддаги давлат меҳнат инспекторлари томонидан мониторинглар ўтказилди. 2019 йилда ҳудудий давлат меҳнат инспекцияларидан ташқари, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигида ишчи гуруҳ тўзилиб, республика бўйича барча ҳудудларда мониторинг олиб борилди.

Ишчи гуруҳ ҳамда ҳудудий давлат меҳнат инспекторлари пахта йиғим-терими мавсумида

ҳудудларда узлуксиз мониторинг ўтказди ва бу жараён ҳозирги кунгача давом этмоқда.

Пахта терими мавсумида Хоразм вилоятида 2 нафар Қашқадарё вилоятида 1 нафар туман ҳокими, Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Фарғона, Наманган, Жиззах, Тошкент, Хоразм, Қашқадарё вилоятларида 15 нафар туман ҳокими ўринбосари мажбурий меҳнатга жалб қилиш ва теримчиларга етарли меҳнат шариоити яратмагани учун маъмурий жавобгарликка тортилган. Республиканинг барча ҳудуддаги туман молия, бюджетдан ташқари пенсия жамғармаси, ирригация, тиббиёт, кадастр бўлимлари, банк идоралари, "Сувоқова" ДУК, ободонлаштириш бошқармалари, ёшлар иттифоқи кенгашлари, фермер хўжалиқлари раҳбарлари ҳамда қатор бошқа ташкилот мансабдорларига маъмурий жарима белгиланди.

Мажбурий меҳнатнинг олдини олиш ва унга келгусида йўл қўймаслик мақсадида вазирлик

ва идоралар раҳбарлари номига 25 та тақдимнома киритилган. Шунингдек, мажбурий меҳнатга йўл қўйилса, маъмурий жавобгарликка тортилиши ҳақида 15 та огоҳлантириш хати юборилган.

"Учинчи томон мониторинги" лойиҳаси доирасида мажбурий меҳнат ҳолатларини ўрганиш ва мониторинг қилиш бўйича Халқаро меҳнат ташкилоти мутахассислари ва ҳуқуқ ҳимоячиларининг Ўзбекистонда мустақил фаолият юритиши учун имконият яратилди ҳамда улар билан ҳамкорлик алоқалари йўлга қўйилди. Ушбу мониторингларда аниқланган мажбурий меҳнат ҳолатлари ҳақидаги маълумотлар давлат меҳнат инспекторлари томонидан ўрганилиб, айбдорлар маъмурий жавобгарликка тортилди.

Жараёнларнинг шаффофлигини таъминлаш мақсадида пахта терими мавсумида мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича Халқаро меҳнат ташкилотининг "Учинчи томон мониторинги" мутахассислари ва ҳуқуқ ҳимоячилари билан мажбурий меҳнат ҳолатларини ўрганиш ва мониторинг қилиш бўйича ҳамкорлик йўлга қўйилди. 2019 йилнинг октябрь ойида бир гуруҳ ҳуқуқ ҳимоячилари Сирдарё вилоятида бўлиб, туманларда намунали тарзда ташкил этилган "Хашарчилар шахарчалари"даги ҳолат билан яқиндан танишди. Пахта ҳосили теримида 21 минг нафар ишсиз фуқаро мавсумий ишга жалб қилинди.

ХАЛҚАРО МАЙДОНДАГИ ЭЪТИРОФ

Утган йилнинг февраль ойида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари бошчилигидаги Ўзбекистон делегацияси Вашингтонда ўтказилган Cotton Campaign коалицияси йиғилишида иштирок этди. Ушбу ташриф натижасида Ўзбекистонда пахта ҳосили теримида болалар мажбурий меҳнатидан фойдаланишга чек қўйилганига ижобий баҳо берилди.

2019 йил 1 апрель кунин Брюсселда "Ўзбекистон пахта теримида болалар меҳнати ва мажбурий меҳнатга қандай барҳам бермоқда?" мавзусида йирик форум ташкил этилди ва мамлакатимизнинг қисқа муддатда мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича тўпалма тажрибаси ва унинг амалиётдаги натижалари халқаро доирада ўрганилди.

Ноябрь ойида эса Малайзия бирламчи саноат вазирлиги делегацияси вакиллари Ўзбекистонда бўлиб, юртимизнинг мажбурий меҳнат ва болалар меҳнатига барҳам бериш бўйича тажрибасини ўрганди.

СОҲАГА ОИД ҚОНУНИЙ АСОС МУСТАҲҚАМЛАНМОҚДА

Мажбурий меҳнатга барҳам беришда Президентимизнинг 2019 йил 30 июлдаги "Одам савдосига ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони яна бир мустаҳкам ҳуқуқий асос бўлди. Фармонга кўра, Одам савдосига қарши курашиш бўйича республика идоралараро комиссияси Одам савдоси ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш миллий комиссияси этиб қайта ташкил қилинди. Эътиборли жиҳати, фармон билан таъсис этилган Одам савдоси ва мажбурий меҳнатга қарши курашиш бўйича миллий маърузачи институти мажбурий меҳнатга қарши курашиш соҳасидаги вазият ҳақида Президентга ҳар йили ахборот бериб боради.

Мажбурий меҳнатга қарши йўналтирилган

ИМКОНИЯТ

“ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОСИ БЎЛГАНИМДАН БАХТИЁРМАН!”

Малоҳат Тошева асли тожикистонлик. У тақдир тақозоси билан 31 йил аввал Ўзбекистонга келган. Малоҳат опа тахририятимизга қўнғирок қилиб, "Бугун эрталаб мутасадди ходимлар хабар берди, менга Президентимиз қарори билан фуқаролик берилганини айтишди. Мен дунёдаги энг бахтли одамман. Ўзбекистон фуқароси эканимдан фахрланаман!" деганида бизнинг ҳам қалбимиз қувончга тўлди.

Унинг сўзларини тинлаганимиз сайин ўзинг учун қадри ва севимли масканга дахли бор инсонга айланиш, бу юрт бағрида меҳнат қилиш ва яшаш қанчалар улкан бахт эканини ҳис қилдик.

"Эрталаб телефоним жиринглади. Олсам, сиз Тошева Малоҳатимиз, биз фуқароликни расмийлаштириш бўлиминданмиз, сизга Президентимиз қарори билан фуқаролик берилди, деди бир йиғит. Гўшакни жойига қандай қўйганимни билмайман. Кўнглим тўлиб роса йиғладим. Йиғидан тўхтагач, ўша йиғитга кўнғирок қилиб, кечирасиз, мабодо ҳазиллашмаянсизми, деб сўрадим. Ахир бу мен учун жуда қадри ва узок кутилган хабар эди-да.

Шу хабарни тинлаган чоғимда бутун ҳаётим кўз ўнгимдан ўтди. Мен 1989 йилдан 1995 йилгача Тошкент шаҳрида вақтинчалик рўйхатда туриб матбуот соҳасида ишлаганман. 1995 йилдан эса доимий рўйхатга ўтиб, олий маълумотли ҳам бўлдим. Ўзбекистондаги етуқ журналистлар, адиблар, шоирлар билан ишлаш бахти менга насиб этди. Ҳаётимдан мингдан-миг рози эдим, бироқ Ўзбекистон фуқароси эмаслигим учун кўнглим кемтик эди. Шундай бўлса-да, ҳеч ким бирор марта мени фуқаролигинг йўқ экан, дея камситмаган. Утган 31 йил ичида тугилган уйимизга базур икки марта бордим.

Отам вафот этгани ҳақидаги хабарни эшитганимда Тожикистон чегарасидан ўтолмай юрак-бағрим ўртаниб, Сирдарёдаги қариндошларим уйга қайтдим. Уларни кучоқлаб, овозим борича йиғладим-сиктадим, лекин отажоимни сўнги йўлга кузатолмадим. Ушанда эртага онам вафот этса нима қиламан, шундай дўғлас, оёқсиз бўлаб ўтиравераман-да, келган алпамли ўйлар кўнглимдан ўтди. Фарзандим Фирдавс 12 ёшда, у бобосини кўра олмади. Момоси билан ҳар қал телефонда гаплашганимда, онам фуқароликни олса, албатта, сизни кўргани бораман, дейди. Шунинг учун бўлса керак, онам деярли ҳар кўни уимд билан телефон қилиб, янгилик бор ёки йўқлигини сўрайди.

Алпоҳта шукрки, сўнги уч йил ичида юртимизда оламшумул ўзгаришлар юз берди. Чегаралар очилиб, мен ҳам ўз юртимга, она кишлогимга қайиб келиш имконига эга бўлдим. 90 ёшли онамни 15 йил деганда кўрдим. Дийдор насиб қилганига шукр қилиб,

роса йиғладик. Мен 2017 йилда фуқаролик сўраб Президентимизга илтимоснома ёздим. Онам ҳар сафар бу ҳақда сўраганида, яқинда бериб қолишди, дердим-у, айтган гапимга ўзим ишонмасдим. Сизга менинг бу гапларим, дил сўзларим эриш туюлар, аммо бу имкон менинг бор машаққатларим, тортган азобларим эвазига берилган энг олий тўхфа деб биламан.

Чиндан ҳам мамлакатимизда барча соҳаларда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотлар, аввало, демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш, фуқаролик жамиятининг ривожлантириш, инсон манфаатларининг тўлақонли ҳимояси ҳамда қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган.

Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги Миграция ва фуқароликни расмийлаштириш бош бошқармаси бошлиги полковник Улуғбек Мухаммедов биз билан суҳбатда бундай деди: — Статистик маълумотларга кўра, бугунги кунда Ўзбекистон Республикасида фуқаролиги бўлмаган 95 857 нафар шахс ҳамда 14 365 нафар чет эл фуқароси доимий истиқомат қилиди. 1991 йил сентябрь ойдан бугунги кунга қадар фуқаролиги бўлмаган 11 647 нафар шахс, уларнинг асосий қисми (11 165 нафари) 2016 йилнинг декабрь ойдан 2020 йил январь ойига қадар Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини олган.

Давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлисга Мурожаатномасида фуқаролик масалаларига оид қонунчиликни такомиллаштириш орқали инсон ҳуқуқларини таъминлаш борасида навбатдаги муҳим қадамни қўйиш зарурлигини бугун ҳаётнинг ўзи тақозо этаётгани алоҳида таъкидланди. Шунингдек, Вазирлар Маҳкамаси бу масалани Олий Мажлис Қонунчилик палатаси билан ҳамкорликда кўриб чиқиб, жорий йил 1 майга қадар тегишли қонун лойиҳаларини тақдим этиш лозимлиги қайд этилди.

Шундан келиб чиққан ҳолда Ички ишлар вазирлиги томонидан бундан 28 йил муқаддам қабул қилинган ва бугунги замон талабларига жавоб бермайдиган "Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги тўғрисида"ги қонун янги тахрирда ишлаб чиқилди. Ушбу лойиҳа, аввало, фуқаролик масаласида шахс ҳуқуқ ва эркинликларини мустаҳкамлаш ҳамда бу

соҳадаги мавжуд тартиб-таомилларни янада такомиллаштириш ва соддалаштиришга, ҳаволаки нормаларни қисқартириб, қонунни тўғридан-тўғри қўллаш механизмларини белгилашга қаратилган. Хусусан, шахсларга қулайлик яратиш мақсадида талаб этиладиган ҳужжатлар сони икки баробардан кўпроққа қисқартирилмоқда. Соҳага замонавий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш орқали ортиқча бюрократик тўсиқлар ва тартиб-таомиллар бекор қилинаётгани ҳам эътиборга моликдир.

Энг муҳими, қонун лойиҳасига юртимизда ҳозирга қадар фуқаролиги йўқ шахс гувоҳномаси билан яшаб келаётган ва бошқа давлат фуқаролигини олмаган, 1995 йил 1 январгача доимий рўйхатдан ўтган шахсларнинг Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини тан олиш тартиби киритилмоқда. Ушбу шахслар тоифасига 1992 йил 2 июлдаги "Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги тўғрисида"ги қонун кучга кирганидан кейин келганлар ва фуқаролиги йўқ шахс мақоми билан ҳамда фуқаролиги йўқ шахс учун яшаш гувоҳномаси билан истиқомат қилаётганлар қиради.

Савол туғилди, нима сабабдан фуқароликни тан олиш санаси айнан 1995 йил 1 январга белгиланмоқда? Гап шундаки, Ўзбекистон Президентининг 1994 йил 23 декабрдаги Фармони асосида 1995 йилнинг 1 январидан эътиборан мамлакатимизда фуқаролик паспортини расмийлаштириш ва бериш жараёни бошланган. Унга қадар эса шахсда Ўзбекистон Республикаси фуқаролигининг мавжудлиги ҳеч бир ҳужжат билан тасдиқланмасдан, барчага собиқ иттифоқ паспорти бериб келинган.

Ҳозирги вақтда юртимизда яшаб келаётган фуқаролиги бўлмаган 95 857 нафар кишидан 49 228 нафари, яъни 51,3 фоизи 1995 йилнинг 1 январига қадар доимий рўйхатдан ўтган. Демак, қонун лойиҳаси қабул қилинган, 50 минг нафарга яқин юртдошимизнинг фуқаролик билан боғлиқ муаммолари ҳал этилиб, улар Ўзбекистон Республикаси фуқароси бўлади. Қонун лойиҳасида фуқароликни тан олишнинг соддалашган ва аниқ тартиб-таомилларини белгиловчи очиқ ва шаффоф механизмлари назарда тутилмоқда.

Қонун лойиҳаси манфаатдор вазирлик ва идоралар билан келишилган ҳамда Ягона интерактив давлат хизматлари порталида жамоатчилик муҳокамасидан ўтказилган.

М.ТОЖИМАТОВА тайёрлади.

ЖАМИЯТ

Илм ва инновацияга асосланган маърифий жамиятда фуқароларнинг барча ислохотларда асосий ташаббускор бўлиши бевосита уларнинг ҳуқуқий онги ва маданияти юксаклигига боғлиқ.

АҲОЛИНИНГ ИЖТИМОЙИ ФАОЛЛИГИ ВА ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТНИ ЮКСАЛТИРИШ БИЛАН БОҒЛИҚ МУҲИТНИ ШАКЛЛАНТИРИШ НИМАЛАРДА КЎРИНАДИ?



Эшмуҳаммад ҚОДИРОВ, юридик фанлар доктори

ҲАР БИР ШАҲСНИНГ АЙТАР СЎЗИ ВА ОВОЗИ БОР

Энг асосийси, Конституциямизнинг барча нормалари идеаллидан реаллик касб этиб, амалда тўлиқ ишлай бошлади. Давлат ва фуқаро ўртасидаги муносабатларнинг "халқ билан мулоқот" механизми яратилди, маъмурий ислохотлар концепцияси қабул қилинди. Ҳақиқий халқ ҳокимияти яратилишига йўл очувчи янги Сайлов кодекси асосида парламент ва маҳаллий кенашларга сайлов ўтказилди. Фуқароларнинг давлат ва жамият бошқарувидаги иштирокини кенгайтириш, қонунлар муҳокамасига кенг халқ оммасини жалб этиш ҳамда уларнинг ҳаётини ва самарали бўлиши учун "Mening fikrim" махсус веб-портали ишга туширилди.

Қисқа вақтда амалга оширилган бу каби чора-тадбирлар, яратилаётган ҳуқуқий механизмлар бевосита жамият аъзоларининг манфаатига уйғун келаётгани билан аҳамиятлидир. Ҳуқуқни адолатли қўллаш амалиёти, халқ билан мулоқот натижалари давлат органлари ва ташкилотларидаги айрим мансабдор шахсларнинг ҳуқуқий билими етарли эмаслиги ёхуд ҳуқуқий маданияти даражаси пастлигини кўрсатмоқда. Президентимизнинг парламента Мурожаатномасида: "Вазир ёки ҳоким қонуннинг мазмун-моҳиятини тушуномаса, аниқ эмас, уни ҳаётга татбиқ этишда жонболик кўрсатмаса, ислохотларимизнинг олдинга юриши, одамларда ташаббус уйғотиш қийин бўлади", дейиши беҳиз эмас. Зотан,

ҳудудларда экин майдонларида руҳсатномасиз, ўзбошимчилик билан қурилиш қилиш, бино-иншоотларни бетартиб бузиш каби ҳолатлар бугунги реал ҳаётимизда мавжуд. Машҳур немис мутафаккири Г.Гегель ўзининг "Ҳуқуқ фалсафаси" асарида: "Биз ҳуқуқ деганда фақат соф ҳуқуқни умумий маданиятнинг муҳим таркибий қисми бўлиб, у шахсининг ижтимоий, ҳуқуқий ва сиёсий институтлар таъсирида, миллий менталитетини инobatга олган ҳолда ҳуқуқ нормаларини замон талаблари даражасида ўзлаштириб, ҳуқуқий ва сиёсий ижтимоийлашув ҳамда ўз ҳуқуқ ва бурчларни тўғрисидаги индивидуал ҳуқуқий онги, ҳуқуқий билими ва ҳуқуқий хулқ-атворининг амалдаги ифодасидир.

Демак, ҳуқуқий маданияти юксак замонавий раҳбар давлат ва жамиятда муаммоларнинг қўлайлишига эмас, аксинча, уларнинг адолатли бартариф этилишига хизмат қилиши лозим. Ана шунда қонунларга ҳурмат руҳи одамларнинг ҳаёт тарзига айланади. Эшларда ҳуқуқий маданияти юксаклиги ҳуқуқий таълим ва тарбия ишларини тизимли ва узвий олиб бориш керак. Утган йиллар давомида ҳуқуқни аниқлаш тушуначасига нотўғри

муносабатда бўлинди. Яъни ҳуқуқий тарбия аслида миллий тарбиянинг, ҳуқуқий маданият умумий маданиятнинг ажралмас таркибий қисми эканига етарли эътибор қаратилмади. Ҳуқуқ гўёки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва айрим давлат ташкилотларига тегишли тушунча сифатида талқин этилди. Аслида жамиятдаги ҳар бир шахсининг ўз ҳуқуқ ва мажбурияти борлиги аниқлаб этилмади. Натижада ўз ҳуқуқини лозим даражада билмайдиган ёки ундан амалда фойдалана олмайдиган ёшлар сони ортди. Бу давлат ва жамият тараққиётига салбий таъсир этди, айниқса, кадрлар масаласи ворисийлигига зарар келтирди. Мамлакатимизда ёшларнинг ҳуқуқий тарбияси стратегик масала эканидан келиб чиқиб, бугун таълим муассасаларидаги таълим-тарбия усулларини қайта кўриб чиқиш зарур. Фарзандларда мураккаб вазиятларда тўғри ечим, қарорлар қабул қила олиш кўникмаларини шакллантириш лозим. Эшлар ўзининг асосий ҳуқуқлари, Ватан, ота-она ва жамият олдидаги бурчлари ва мажбуриятларини математик аниқликда билишига эришиш замон талабидир.

Ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш масаласига тизимли тарзда ёндашиш Ўзбекистон Президентининг 2019 йил 9 январдаги "Жамиятда ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятни юксалтириш тизимини тўқдан такомиллаштириш тўғрисида"ги Фармони асосида қабул қилинган Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш концепциясида "Шахс — оила — маҳалла — таълим муассасаси — ташкилот — жамият" тарзида белгиланган. Мазкур ёндашув ёшларда қонунларга риоя этиш ва уларни сўзсиз бажариш, ҳуқуқ ва одил судловни ҳурмат қилиш кўникмасини шакллантиришга хизмат қилиши шубҳасиз.

МАТБУОТ АНЖУМАНИ

ЯНГИ ИМКОНИЯТ ВА ИМТИЁЗЛАР

**ПРЕЗИДЕНТИМИЗ ТОМОНИДАН** илгари сурилган **5 ТА МУҲИМ ТАШАББУСНИНГ** ИККИНЧИ Йўналиши — ёшларни жисмоний чиниқтириш ва спорт соҳасида ўз қобилиятини намойён қилишлари учун зарур шароитлар яратиб бериш **БОРАСИДА** турли лойиҳалар амалга оширилмоқда.



Ханим Йўлдошев олган суратлар.

Абдулхай ЮНУСОВ

ЁШЛАР УЧУН

Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида бўлиб ўтган матбуот анжуманида “Кувнок стартлар”, “Спорт доим ютади”, “Биз соғлом турмуш тарзи тарафдоримиз” сингари

лоийҳаларнинг бу йилги ташкилий масалалари ҳақида маълумот берилди. Тадбирда Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги ҳамда бошқа мутасадди



ташкilotлар вакиллари иштирок этди. Чекиш, алкоголь маҳсулотлари ва гиёҳвандлик моддаларининг истеъмол қилинишига қарши курашиш мақсадида ўтган йилнинг декабрь ва жорий йилнинг январь ойлари давомида худудларда спортнинг футбол, шахмат, шашка, баскетбол, стол тенниси, армрестлинг турлари буйича ўтказилган мусобақаларда мактаб, касб-хунар, олий ва спорт таълими муассасаларининг ўқувчи, талаба ва тарбияланувчилари қатнашди. Шунингдек, таълим муассасалари ишчи-ходимлари, ўқитувчи-педагоглар ўртасида “Спорт доим ютади” мусобақаси бутун республика миқёсида ўтказилди.

— Бу борада жами 3 765 та спорт мусобақаси ва оммавий-спорт тадбири ташкил этилди, — дейди Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги матбуот котиби Отабек Эшмаматов. — Мусобақаларда 1 232 105 нафар иштирокчи қатнашди. Уларнинг 536 167 нафарини хотин-қизлар ташкил этди. Мактабгача таълим муассасалари тарбияланувчилари, умумтаълим мактаблари ўқувчилари “Кувнок

стартлар”, касб-хунар таълими, олий таълим муассасалари талабалари, тиббиёт ходимлари ўртасида “Биз соғлом турмуш тарзи тарафдоримиз” шиори остида 610 тага яқин марафон ва 815 тадан зиёд оммавий пийда юриш сайри ўтказилди.

**Ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, аҳолининг кенг қатламини жисмоний тарбия ва спортга жалб этишга қаратилган “Ҳоким кубоги” акциялари, “Ёшлар марафони”, шунингдек, “Хафталик спорт мусобақалари” каби тадбирларни ўтказиш йўлга қўйилди.**

Тадбирда жорий йилда ушбу лойиҳаларни янада самарали ўтказиш ва ёшларни спортга кенг жалб этишга алоҳида эътибор қаратилиши муҳим вазифа экани таъкидланди.

УЧРАШУВ

ЮРТИМИЗ ЁШЛАРИГА ҚИЗИҚИШ БАЛАНД

**Камолитдин БЕДИЕВ,** Ўзбекистон ёшлари умумжаҳон ассоциациясининг Германиядаги вакили

Ўзбекистоннинг Германиядаги элчихонасида ТНВ-Jugend ёшлар уюшмаси вакиллари билан учрашув бўлиб ўтди. Тадбир Ўзбекистон ёшлари умумжаҳон ассоциациясининг Германиядаги вакили ҳамда элчихонамиз ҳамкорлигида ташкил этилди.

ТНВ-Jugend ёшлар уюшмаси Германия федерал техник ёрдам кўрсатиш ташкилоти (ТНВ) ҳузурида фаолият юритади. Бу ташкилотнинг асосий фаолияти мамлакат ичкариси ва хорижий давлатларда содир бўлган фавкулдада вазиятлар ва табиий офатлар пайтида (зилзила, ёнғин, сув тошқини, қор кўчкиси ва ҳоказо) техник ва гуманитар ёрдам кўрсатишдан иборат. Унинг мутахассислари йўқолган одамларни қидириш, табиий офатларда жабрланганларга кўмаклашиш, табиий офатлар туфайли узилган алоқани тиклаш, нефть ва нефть маҳсулотлари тўкилиши оқибатларини бартараф этиш билан шуғулланади.



2005 йил ноябрь ойида ТНВ-Jugendнинг “Team International” бўлими ташкил этилган бўлиб, ўз олдида халқаро ёшлар учрашувларини ташкил этиш орқали ёшлар уюшмасининг халқаро ҳамкорлигини кучайтиришни мақсад қилган. Ҳар йили “Team International” томонидан Германиянинг турли шаҳарларида минглаб йигит-қиз иштирок этадиган Ёшлар лагерлари ташкил этилади. Уларда турли давлатлардан келган ёшлар биргаликда ҳар хил ҳафталиклар, семинар ва тадбирлар ўтказилади, спорт мусобақаларида беллашади.

Бугунги кунда ТНВ-Jugend Россия, Эстония, Исландия, Мавритания, Мўғулистон, Руминия, Тунис, Туркия ва Буюк Британия каби давлатларнинг ёшлар ташкилотлари билан ҳамкорлик алоқаларини ўрнатган.

Германиядаги элчихонамизда бўлиб ўтган учрашувда

асосий эътибор ўзбекистонлик ёшларни ТНВ-Jugend фаолияти билан яқиндан таништириш, унинг тажрибаси ва кўмагида Ўзбекистонда турдош ёшлар уюшмасини ташкил этиш, кўшма лойиҳаларни амалга ошириш имкониятларини муҳокама қилишга қаратилди.

Меҳмонларга бугунги кунда мамлакатимизда ёшларга яратилаётган шарт-шароит ва имкониятлар ҳақида атрафлича маълумот берилди. Шунингдек, Ўзбекистон ёшлари умумжаҳон ассоциациясининг фаолияти, мақсад ва вазифалари, халқаро алоқаларига оид тақдимот ўтказилди.

Шу билан бирга, мамлакатимизда ТНВ-Jugendга ўхшаш ёшлар уюшмасини ташкил этиш, ўзаро ҳамкорликда лойиҳалар ишлаб чиқиш, амалга ошириш каби масалаларда таклифлар билдирилди.

Немис томони ўзаро ҳамкорликка оид таклифларга қизиқиш билдириб, дастлабки босқичда Ўзбекистон ёшлари умумжаҳон ассоциацияси, Фавкулдада вазиятлар вазирлиги билан мамлакатимизда ТНВ-Jugend каби фаолият юритадиган ёшлар қанотини тузиш, келгусида улар билан ҳамкорликда ёзги лагерлар ташкил этиш ва тажриба алмашиш ғоясини илгари сурди. Айниқса, Оролбўйи минтақаси, хусусан, қорақалпоғистонлик ёшлар билан ҳамкорлик ўрнатилганга қизиқиш юқори бўлди.

ТНВ-Jugend федерал ёшлар уюшмаси рақбари жорий йил июнь ойида Ганновер шаҳрида бўлиб ўтадиган “Интершутц” фавкулдада вазиятлар буйича ёшлар ташкилотлари билан ҳамкорлик алоқаларини ўрнатган. Ўзбекистон ёшлари умумжаҳон ассоциациясининг вазирлиги вакиллари тақлиф қилди.

А.МАМАЖОНОВ

Миллий матбуот марказида Давлат хавфсизлик хизмати Чегара қўшинлари, Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорликда ўтказиб келинаётган “Ёш чегарачилар” анъанавий ҳарбий-ватанпарварлик ўйинларини бу йил ҳам кўтаринки руҳда ташкил этишга бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди.

НУФУЗЛИ МУСОБАҚАГА ИШТИЁҚМАНД КЎП



Таъкидлаш жоизки, 2011 йилдан буюн анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган мусобақа ёшларни жалб этишни режалаштирганлиги, маълумоти ҳақида совғалар тақдим этилади. Асосий мақсадимиз ёшларни бу мусобақаларда янада чиниқтириш ва ватан ҳимоясига муносибларни танлаб олишдир.

Тадбирда “Ёш чегарачилар” мусобақасининг нуфузини ошириш, ўқувчи-ёшларда унга бўлган қизиқишни янада кучайтириш мақсадида голибларга ҳарбий билим юртлари ва лицейларга кириш имтиҳонларида имтиёз бериш масаласи юзасидан таклифлар билдирилди.

Таъкидлаш жоизки, 2011 йилдан буюн анъанавий тарзда ўтказиб келинаётган мусобақа ёшларни жалб этишни режалаштирганлиги, маълумоти ҳақида совғалар тақдим этилади. Асосий мақсадимиз ёшларни бу мусобақаларда янада чиниқтириш ва ватан ҳимоясига муносибларни танлаб олишдир.

Тадбирда “Ёш чегарачилар” мусобақасининг нуфузини ошириш, ўқувчи-ёшларда унга бўлган қизиқишни янада кучайтириш мақсадида голибларга ҳарбий билим юртлари ва лицейларга кириш имтиҳонларида имтиёз бериш масаласи юзасидан таклифлар билдирилди.

МУДОФАА ТИЗИМИ ЯНГИЛАНМОҚДА, ҲАТТО БИНОЛАРИ ҲАМ

Дилрабо ЖУМАТОВА, журналист

Урганч шаҳрида Хоразм вилояти мудофаа ишлари бошқармасининг капитал таъмирдан чиқарилган биноси фойдаланишга топширилди.

Шу муносабат билан ташкил этилган тадбирда Хоразм вилояти ҳокими Фарҳод Эрманов сўзга чиқиб, жорий йилда Урганч, Жива шаҳарлари ва Хонқа туманидаги мудофаа ишлари бўлимлари ҳамда келажакда бошқа туманлардаги бу каби ижтимоий-маъмурий объектлар инфра-тузилмасини яхшилаш ва таъмирлаш ишлари давом эттирилишини билдирди. 2020 йилда Шимоли-ғарбий ҳарбий округ билан вилоят ҳарбий-маъмурий сектори томонидан жуда кўп ишлар режага киритилган бўлиб, белгиланган муддатларда амалга оширилишини таъкидлади.

— Агар ёшларимиз эски, таъмирталаб бинога кирса, бўлажак аскарнинг армия тўғрисидаги фикри шу даргоҳнинг ўзида ўзгаради, ишончи йўқолади, — дейди Ши-



моли-ғарбий ҳарбий округ қўшинлари қўмондони Дилшод Чориев. — Бугун деярли барча ҳарбий қисмларимиз капитал таъмирдан чиқарилиб, энг замонавий ускуналар билан жиҳозланди. Ҳарбий қисмларга кирсангиз, Баҳри дилингиз очилиб, қалбингизда хотиржамлик ва келажакка бўлган юксак ишонч ҳисси жўш уради. Жойлардаги мудофаа ишлари бошқарма ва бўлимлари “армиянинг остонаси” ҳисобланади. Шундай экан, ёшларнинг армия ҳақидаги илк таассуротлари, ҳарбий ватанпарварлик иштиёқи ҳам шу жойда шаклланади.

Хоразм вилояти мудофаа ишлари бошқармаси жойлашган уч қаватли бино 1981 йилда қурилган. Шунча пайтдан бери биринчи марта капитал таъмирланди. Илгари бошқарма ходимлари тўла шароитга эга бўлмаган хоналарда хизматни адо этган.

Энди бу ердаги шароит тўлиқ ўзгарган. Сафарбарлик ўқувларини ўтказиш ва хизмат хоналари, спорт зали, ошхона замонавий миллий дизайн асосида таъмирланиб жиҳозланди. Бинонинг биринчи қаватида жойлашган кутубхонада музей ташкил этилди. Музейдан Иккинчи жаҳон урушида фронт ва фронт ортида жонбозлик кўрсатган юртдошларимиз ва уларнинг жасорати акс этган адабиётлар, хоразмлик қаҳрамонлар ҳақида маълумотлар, фахрийлар ва уларнинг оила аъзолари томонидан музей фонди учун берилган орден ва медаллар, уруш даври курул ва ҳарбий аслаҳалари, бошқарма ҳаёти ва тарихи акс этган экспонатлар ўрин олган.



— Янги ва замонавий бинода ишлаш бизга янада катта маъсулият юклайди, — дейди Хоразм вилояти мудофаа ишлари бошқармаси бошлиғи Рустам Жумаев. — Эндиликда юртимизда мудофаа соҳасида амалга оширилаётган иш-лохотлар жараёнида янада фаол бўлиб, яратилган шароитлардан ўринли фойдаланган ҳолда бизга билдирилаётган ишончни оқлаймиз.

Тадбир сўнгида бинони бугунги кун талаблари асосида таъмирлашда жонбозлик кўрсатган қурувчиларга совғалар улашилди.